PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVII. - Št. 42 (4816)

TRST, sobota 18. februarja 1961

Hammarskjoeld vedel za smrt Lumumbe več tednov pred uradnim sporočilom?

Posvetovanja v zvezi z afriško-azijsko resolucijo, ki zahteva odločne ukrepe OZN proti tuji intervenciji - Prihodnja seja šele v ponedeljek

NEW YORK, 17. — Prvi govornik na današnji seji Varnostnega sveta v zvezi s Kongom je bil liberijski delegat Barnes, ki je predlagal: 1. Sestanek vseh kongoških političnih voditeljev v sedežu OZN v New Yorku. 2. Varnostni svet naj odredi 60-dnevno premirje; v tem času bi se morale nasprotujoče si skupine vzdržati sleherne vojaške dejavnosti. 3. Odločni ukrepi, da se napravi konec belgijskih intervencij v Kongu, zlasti pa umik vseh belgijskih vojaških in polvojaških formacij in političnih svetovalcev.

Barnes je pozval velike države, naj se vzdržijo sleherne enostranske akcije. «Enostranski akciji, s katero grozi SZ, je dejal Barnes, je sledila prav tako grozeča izjava ZDA. «Če bi se rdeča armada in ameriški marinesi spopadli v Kongu, je dodal Barnes, bi Washington in Moskva nedvomno bila na gotovem, toda ne bi bilo več ne Leopoldvilla ne Stanleyvilla in morda ne bi bilo niti več Laosa, Akre in Monrovie.» Barnes je na koncu izjavil, da nasprotuje sovjetski zahtevi za odstop Hammarskjoelda.

Delegat ZAR Omar Lufti je obrazložil glavne obrise načrta resolucije, ki bo v kratkem predložena: 1. OZN mora sprejeti nujne ukrepe za preprečitev državljanske vojne, zlasti pa mora preprečiti napad, ki ga pripravlja Mobutu proti Vzhodni pokrajini. 2. OZN mora odrediti takojšnjo evakuacijo vseh tujih vojaških sil, ki so sedaj v Kongu izven okvira OZN. Če se ta ukaz ne bi izvršil, bi se morale uvesti sankcije. 3. Izvesti se mora nepristranska preiskava o okoliščinah, v katerih so bili ubiti Lumumba in njegovi tovariši, zato da bodo krivci lahko kaznovani. 4. Sklicanje kongoškega parlamenta, ki je edino sredstvo za spravo. Združeni narodi morajo ščititi parlamentarce in omogočiti, da lahko pridejo v Leopoldville, ne da bi bili napadeni. OZN mora ščititi tudi parlament. 5. Sprejeti se morajo ukrepi za reorganizacijo in discipliniranje kongoških oboroženih sil, ki naj ostanejo izven politike, začenši s tistimi, ki izvršujejo vojaške napade.

Češkoslovaški predstavnik Karel Kurka je izjavil, da njegova vlada ne bo imela nobenega odnosa več s Hamarmrskjoeldom, ki mora takoj zapustiti svoje mesto. Dodal je, da ima Hammarskjoeld veliko odgovornost za krizo v Kongu in za umor zakonitih predstavnikov kongoškega ljudstva.

Iraški delegat Pačači je zahteval sprejem naslednjih ukrepov: 1. Obsodba Belgije in takojšnji umki vseh belgijskih vojaških in polvojaških formacij iz Konga ter belgijskih političnih svetovalcev. 2. OZN naj odredi nevtralizacijo in razorožitev vseh Kongožanov, ki nastopajo za račun Belgije. 3. Takoj naj se izženejo vsi tuji plačanci. Pačači je dejal, da bi morala te ukrepe izvršiti obnovljena sila OZN, ki bi dobila nov mandat. Pripomnil je, da so načela, ki jih je obrazložil, izražena tudi v resoluciji, o kateri je govoril delegat ZAR. Resolucija, ki jo je obrazložil Omar Lufti, vsebuje stališča raznih afriških in azijskih držav.

Vse te dni se izven sej Varnostnega sveta nadaljujejo posvetovanja, da bi dosegli kompromis glede afriško-azijske resolucije, ki so jo predlagale Liberja, Cejlon in ZAR. Glavni sporni točki se tičeta umika belgijskih čet in razorožitve privatnih vojaških formacij. Temu se zlasti upirajo francoska delegacija in delegacije afriških držav, ki so bile francoske kolonije. Ameriška delegacija pa zahteva, naj se v resolucijo vključi pozitivna ocenitev Hamamrsjoeldovega dela. Temu pa se upirajo vse države, ki so se udeležile konference v Casablanci in Sovjetska zveza.

Razen tega se ameriška delegacija pogaja s francosko delegacijo, da bi jo prepričala, naj se odpove vetu, če bi bila v Varnostnemu svetu predložena resolucija, ki bi predvidevala umik Belgijcev iz Katange ter razpustitev Combejeve vojske. Zdi se, da hoče Francija, ki je zadnje dni vedno bolj podpirala Belgijo, uporabiti pravico veta, da prepreči sleherno spremembo sedanjega stanja v Kongu.

Na večerni seji je jugoslovanski delegat obrazložil jugoslovansko stališče, ki je že znano, in je predlagal vrsto ukrepov med katerimi preiskavo o smrti Lumumbe, razorožitev vseh privatnih vojaških formacij ter takojšnji umik belgijskega vojaškega in polvojaškega osebja

Predstavnik bivšega francoskega Konga je zavrnil obtožbe Gvineje, da so zaroto za umor Lumumbe pripravili v Brazzavillu. Senegalski delegat je spet zahteval, naj se dokončna rešitev odloži na marec, ko se bo nadaljevalo zasedanje skupščine OZN. Tudi predstavnik srednjeafriške republike je zahteval odložitev razprave, da bi se lahko sporazumeli.

Ameriški predstavnik Stevenson je vprašal, kdaj bo razdeljeno članom Varnostnega sveta poročilo odbora OZN za dobre usluge. Pripomnil je, da so zaključki tega poročila življenjske važnosti za Varnostni svet.

Hammarskjoeld je odgovoril, da ni pooblaščen, da bi lahko objavil to poročilo brez pooblastila posvetovalnega odbora, katerega člani se želijo prej posvetovati s svojimi vladami. Sporočil je tudi, da je dobil novo poročilo tega odbora glede umora Lumumbe in njegovih tovarišev. Stevenson je izrekel upanje, da bo sestanku posvetovalnega odbora poročilo objavljeno jutri po sestanku posvetovalnega odbora.

Govoril je še maroški delegat in tano je sovjetski delegat izrekel pridržek glede omenjenega poročila in je dodal, da so zaključki tega odbora dvomljivi, ker so bili pripravljeni, še preden je nastal položaj, ki ga je povzročil Lumumbova smrt. Prihodnja seja Varnostnega sveta bo šele v ponedeljek popoldne.

Delegat zakonite kongoške vlade v OZN Thomas Kanza je včeraj na harvardski univerzi izjavil, da je bil Dag Hammarskjoeld obveščen o smrti Lumumbe več tednov pred uradnim sporočilom, ki ga je objavila Combejeva vlada. Hammarskjoeld je seveda takoj reagiral na te izjave in zanikal te trditve, trdeč da je obtožba Kanze brez sleherne podlage.

—«»—

Protest 720 osebnosti proti jedrskemu orožju

NEW YORK, 17. — Nobelov nagrajenec za kemijo dr. Linus Pauling je izročil glavnemu tajniku Hammarskjoeldu resolucijo, ki jo je podpisalo 720 znanstvenikov in intelektualcev iz 38 držav sveta in s katero zahtevajo prepoved jedrskega orožja.

Resolucija poudarja še posebno nevarnost zaradi kopičenja jedrskega orožja. Med podpisniki je 30 Nobelovih nagrajencev, 21 članov sovjetske akademije znanosti in 110 članov ameriške akademije znanosti.

—«»—

Liberalci izstopili iz belgijske vlade

BRUSELJ, 17. — Liberalni ministri, ki so bili v vladni koaliciji, so po današnji seji vlade odstopili. V katoliško-liberalni koalicijski vladi je petnajst krščansko socialnih ministrov in devet liberalnih. Glavni spor, ki je povzročil odstop liberalcev, se tiče izvajanja znanega «enotnega zakona», ki je nedavno izzval val protestnih stavk.

—«»—

O razgovoru Kennedy-Brentano

WASHINGTON, 17. — Kennedy je imel danes v Beli hiši dolg razgovor z bonnskim zunanjim ministrom von Brentanom. Uradno poročilo pravi, da se bonnska in ameriška vlada strinjata, da sedanja neuravnovešenost v mednarodnih plačilih narekuje «odločno in skupno akcijo svobodnega sveta». Če se ta neuravnovešenost ne bo popravila, bo še dalje ovirala napore zahodnih držav za skupno obrambo in za podpiranje nezadostno razvitih držav.

Poročilo pravi dalje, da sta Kennedy in Brentano poudarila važnost nemške združitve, ki naj temelji na načelu samoodločbe. Kennedy je izrekel zadovoljstvo z zahodnonemško namero, da podpre program za pomoč nezadostno razvitim deželam. Predstavnik Bele hiše je izjavil, da «niso govorili o številkah».

Prizor s protestnih demonstracij zaradi umora Lumumbe pred belgijskim poslaništvom v Kairu

V poslanski zbornici zaključili splošno diskusijo o «zelenem načrtu»

Državni podtajnik Russo odgovoril na vprašanja poslancev glede Konga

Poslanka Leonilde Iotti (KPI) predložila zakonski predlog o ukinitvi prevoda v latinščino pri maturitetnem izpitu Voditelj PLI Malagodi še vedno na razpotju

(Od našega dopisnika)

RIM, 17. — V poslanski zbornici je državni podtajnik za zunanje zadeve Russo odgovoril na vprašanja, ki so jih v zvezi z umorom bivšega kongoškega predsednika Lumumbe postavili: Riccardo Lombardi (PSI), Leonilde Iotti (KPI), Giancarlo Pajetta (KPI), Brusasca (KD) in Caradonna (MSI). V imenu vlade je Russo izrazil obžalovanje in odločno obsodil usmrtitev Lumumbe in njegovih tovarišev ter poudaril, da je vlada vedno in dosledno obsojala uporabo nasilja v politični borbi; ubijanje političnih nasprotnikov je barbarsko, in vzbuja ogorčenje in obsodbo. Nato je Russo poročal o dejavnosti italijanske vlade, ki je težila za tem, da se v Kongu zagotovi spoštovanje človečanskih pravic; v tej zvezi je italijanska delegacija pri ZN predložila, skupno z nekaterimi delegacijami «prijateljskih dežel», osnutek resolucije, v kateri se je postavljala zahteva, naj generalni tajnik ZN nadaljuje z napori, da se zagotovi spoštovanje teh pravic vsemu prebivalstvu Konga, zlasti glede zaprtega Lumumbe in tovarišev, da pa je to resolucijo blokiral veto sovjetske delegacije.

Tudi pri drugih forumih je italijanska vlada intervenirala, da bi «zaščitila človečanske pravice, preprečila vsakršni ekstremizem, da bi se zoperstavila poostreni radikalizaciji politične borbe». Ob zaključku je Russo potrdil, zaupanje italijanske vlade v dejavnost OZN in dejal, da morajo to dejavnost podpreti vsi tisti, ki resnično želijo mir v tej «nesrečni deželi».

Poslanka Iotti je dejala, da ni zadovoljna z odgovorom in dodala, da nedavni dogodki pomenijo po njenem mnenju obtožbo italijanske vlade, ker poseg pri OZN, ne da bi o tem obvestili parlament in javno mnenje, pomeni «v nekem določenem smislu, da se ni storilo nič». (Na to je Russo odgovoril, da je Segni poročal o tem v komisiji za zunanje zadeve.) Iotti je obtožila vlado, da njeno zadržanje glede Konga vodi skrb, da ne bi kompromitirala zapadne solidarnosti, zaradi česar je italijanska vlada postala sokrivec belgijskih kolonialistov. Alicata (KPI) je podčrtal, da bi moralno obsodbo morala spremljati tudi politična obsodba in dejal, da se je ta zločin izvršil pred očmi OZN; tudi komunistični poslanci so mnenja — je dejal Alicata — da je treba vprašanje Konga rešiti v okviru OZN, toda to se more zgoditi le, če se spremeni politika in zamenjajo funkcionarji te organizacije (sovjetska teza). Brusasca je zagovarjal zadržanje vlade in italijanske delegacije pri ZN in izrazil željo, da bi v Kongu prišlo do sestava vlade, v kateri naj bi sodelovali tudi pristaši Lumumbe.

Ko je dobil besedo Caradonna (MSI), so komunistični poslanci zapustili dvorano. Govornik je le poudaril, da mora Italija voditi politiko evropskega in atlantskega zavezništva, kateremu pripada tudi Belgija, in zatrjeval, da se v Afriki nahajamo pred «velikopoteznim poskusom komunistov, da bi se polastili Afrike».

Spričo okoliščine, da je bil Lombardi odsoten, je predsednik smatral, da se je s tem odpovedal posegu v diskusijo, in so zato nadaljevali z razpravo o vladnem petletnem načrtu za razvoj kmetijstva.

Avolio (PSI) je podčrtal, da so težkoče, s katerimi se bori italijansko kmetijstvo dobro znane, kar pa manjka je pogum in politične sile, ki bi nočele ta vprašanja pri koreninah. Dodal je, da so socialisti mnenja, da bi ne smeli odobriti tega načrta, predno ne bo napovedana vsedržavna konferenca o kmetijstvu temeljito proučila tega vprašanja in nakazala smernic za njegovo rešitev. Colombi (KPI) je označil «zeleni načrt» za «razredni načrt, ne načrt za kmete, ampak proti kmetom», ki favorizira industrijske, agrarne in trgovske monopole ter združenje veleposestnikov. Truzzi (KD) je branil vladni načrt in izrazil začudenje, da ga levica tako napada; tiste, ki pravijo, da je kriza italijanskega kmetijstva posledica kapitalističnega sistema, je vprašal, od kod kriza kmetijstva v socialističnih deželah, med temi tudi v Sovjetski zvezi, v kateri je hektarski donos komaj 8.5 stota. Truzzi je dodal, da načrt namerava podpreti kmete, ne pa agrarne kapitaliste.

Pred začetkom popoldanske razprave je predsednik zbornice sporočil, da je komunistična poslanka Iotti predložila zakonski predlog, ki ukinja prevod iz italijanščine v latinščino pri maturi na klasičnem liceju.

Servello (MSI) je ostro kritiziral vladni načrt in osporaval njegovo učinkovitost tako glede političnih, kakor tudi gospodarskih ciljev, ki jih zasleduje. Po intervenciji še nekaterih poslancev je predsednik zaključil splošno diskusijo o «zelenem načrtu» in odložil zasedanje na prihodnji torek, ko bodo na dnevnem redu razna vprašanja poslancev.

Na včerajšnjem zborovanju demokristjanskih poslancev, kjer so razpravljali o politiki vodstva glede rešitve vprašanja nekaterih krajevnih uprav s sodelovanjem socialistov, se desnica ni spustila v odprto borbo proti sedanjemu vodstvo stranke: Andreotti, Pella, Gonella, Scelba, Tambroni in drugi niso odprli ust. Domneva se, da se bo glavna bitka vršila na bližnjem zasedanju glavnega odbora KD, ki se bo začelo prihodnji ponedeljek. Toda tudi na tem zasedanju ne bo prišlo do večjih presenečenj, ker je desnica zrotraj KD izolirana, hkrati pa razdvojena. (To je prišlo do izraza tudi na včerajšnjem zborovanju demokristjanskih poslancev, na katerem sta Andreotti in Tambroni prispela skupaj, vsedla sta se pa dalec drug o drugega.)

Tako postaja vedno bolj jasno, da usoda sedanje vlade visi na eni sami nitki: na tem, kaj bo odločil glavni odbor PLI, ki se bo sestal 25. in 26. t.m. Voditelj PLI Malagodi je imel razgovore z raznimi vodilnimi osebnostmi KD (Salizzoni, Scaglia, Gui, Gava) in skuša ugotoviti razpoloženje in dejansko moč tistih krogov KD, ki nasprotujejo politiki tajnika KD Mora. Vendar se zdi, da je Malagodi še zelo negotov: članstvo stranke pritiska in zahteva, naj liberalci stopijo v opozicijo; kriza vlade pa bi pomenila takojšen razpust parlamenta in razpis splošnih volitev, kar bi liberalcem škodilo, koristilo pa fašistom. Od tod negotovost Malagodija, ki je na vprašanje novinarjev, ali misli odreči podporo vladi, odgovoril na kratko: «Ne vem».

A. P.

Častni belgijski konzul v Ljubljani podal ostavko

LJUBLJANA, 17. — Dr. Milan Dular, ki je bil 36 let častni generalni konzul Belgije za Slovenijo in Hrvaško, je danes podal ostavko na svoj položaj. «Zaradi političnega razvoja, posebno zaradi znanih dogodkov v Kongu moji človeški in narodni občutki ne dovolijo, da še nadalje zastopam interese kraljevine Belgije na področju Hrvaške in Slovenije v svojstvu generalnega konzula. Zato sem podal odstavko na svoj položaj,» je izjavil dr. Dular.

—«»—

Protest proti referendumu v Kamerunu

BUEA, 17. — Zvedelo se je, da je narodna skupščina republike Kamerun (bivši francoski Kamerun) soglasno izglasovala resolucijo, s katero zahteva od OZN, naj organizira nov referendum v Severnem Kamerunu. Resolucija poudarja, da je referendum, ki so ga razpisale britanske oblasti v preteklih dneh, potekal neredno in nedemokratično. Poročajo, da je več sto ljudi demonstriralo pred britanskim poslaništvom v Jaunde.

Izjava predsednika indijske vlade Nehruja

Mrtvi Lumumba je močnejši kakor je bil živi Lumumba

Kasavubu izroča kongoške patriote belgijskemu hlapcu Kalondžiju Nadaljujejo se protestne demonstracije po vsem svetu

LEOPOLDVILLE, 17. — Številni Lumumbovi predstavniki v kongoški prestolnici so danes zaprosili zaščito poveljstva OZN, ker so začeli več zaprtih kongoških voditeljev pošiljati v Bakvango v južnem delu pokrajine Kasaj, kjer gospodari znani belgijski hlapec Kalondži, ki je smrten sovražnik Lumumbe. Tudi bivši predsednik poslanske zbornice Kasongo je zahteval zaščito OZN in je skupno s svojimi družinskimi člani v vojaškem taborišču Združenih narodov.

V Stanleyvillu je bila danes žalna maša za Lumumbo ob navzočnosti vseh oblasti. Po maši je govoril general Lundula na mestnem stadionu pred 25.000 ljudmi. Povzal je množico, naj se ne prepusti nasilnim dejanjem proti komur koli. Množica se je pozneje razšla v največjem miru.

Val ogorčenja zaradi zločinskega umora Lumumbe in njegovih tovarišev se še ni polegel. Iz raznih krajev poročajo o novih demonstracijah. V nigerijski prestolnici Lagosu je na tisoče študentov demonstriralo po ulicah ter napadlo ameriško poslaništvo. Razbili so izložbena okna trgovin, ki pripadajo Evropejcem. Policija je uporabljala solzilne bombe pri razganjanju demonstrantov.

Študentovske demonstracije so bile tudi v Bordeauxu pred belgijskim konzulatom. Študentje so nosili table z napisi «Dol s kolonializmom, Hammarskjoeld, sramuj se». Policija je aretirala osem demonstrantov, ki jih je pozneje izpustila. Podobna demonstracija je bila včeraj v Toulosu, kjer so študentje pretrgali policijski kordon pred belgijskim konzulatom. Sledil je spopad, pri čemer je bilo ranjenih dvajset študentov in deset policajev.

Tudi v Bruslju so študentje demonstrirali proti umoru Lumumbe. Zaman so skušali poslati svojo delegacijo diplomatskemu predstavništvu Katange. Zato so izročili protestno resolucijo zunanjemu ministrstvu. Proti tem študentom so začeli demonstrirati pristaši kolonializma, vendar pa ni prišlo do incidentov.

Somalski predsednik Osman je poslal Hammarskjoeldu brzojavko s katero zahteva nepristransko preiskavo zaradi umora Lumumbe in njegovih tovarišev. Osman dodaja, da potrjuje svoje zaupanje v OZN, «čeprav je kriva, ker ni uporabila sredstev, ki jih je imela na razpolago v zvezi s sedanjim položajem». Nove demonstracije so bile tudi v Amsterdamu in v Havani.

Neki afriški nacionalistični predstavnik v Tanganjiki je izjavil, da je Lumumba umrl 6. januarja zaradi mučenja v letalu s katerim so ga pripeljali v Katango. To je izjavil tajnik narodnega afriškega kongresa v Tanganjiki Čipaka, ki pa ni hotel povedati, kje je dobil te podatke. Čipaka je dodal, da bi morale vse afriške neodvisne države vkorakati v Katango in razorožiti Combeja.

V Tunisu je politično tajništvo stranke Neodestur objavilo izjavo, v kateri pravi, da «nesreče, ki so zadele Kongo, in tamkajšnji zločini, ne smejo na noben način biti pretveza za uničenje OZN». Izjava poziva osvobodilna gibanja in vse svobodoljubne sile sveta, naj podprejo akcijo Združenih narodov, zato da bodo ti lahko znova prinesli mir v Kongo ter da bo mogoče kaznovati zločince, ki kršijo neodvisnost, enotnost in varnost v tej deželi. Izjava dodaja, da je umor Lumumbe zločin, ki bo šej v zgodovino kot eden najbolj gnusnih zločinov.

Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil, da je zaradi kongoške krize postala prihodnost OZN negotova in zaradi tega tudi prihodnost sveta. Zato mora OZN spremeniti svojo politiko v Kongu. Nehru je dalje izjavil, da konec koncev umor Lumumbe ni izzval presenečenja, čeprav je pretresel ves svet. Odkar je bil Lumumba premeščen v Katango, se je vedelo, da se bo zgodilo nekaj hudega. «Ime Lumumbe, je dodal Nehru, se bo spominjalo v zgodovini osvobodilnega gibanja Afrike. Mrtvi Lumumba je mnogo močnejši od živega Lumumbe,» je zaključil Nehru.

Demonstracije pred belgijskim poslaništvo so bile tudi v Rio de Janeiru in v vseh večjih brazilskih mestih.

V Kairu bodo imena vseh ulic, ki se imenujejo po belgijskih osebnostih, zamenjali z imeni afriških patriotov. «Al Ahram» poroča, da so delavci v Sueškem prekopu sklenili bojkotirati belgijske ladje, ki potujejo po prekopu. Ministrstvo za promet je odredilo izdati komemorativno znamko s sliko Lumumbe.

—«»—

Dve pismi Hruščeva Adenauerju

BONN, 17. — Bonnska vlada je sporočila, da je kancler Adenauer dobil od Hruščeva dve pismi; v prvem odgovarja Hruščev na Adenauerjevo pismo od 18. oktobra, drugo pa je spomenica, ki obrazložuje sovjetsko stališče glede odnosov med Moskvo in Bonnom.

Izjava bonnske vlade pravi, da je sovjetski poslanik Smirnov sporočil Adenauerju «pozdrave in najboljša voščila Hruščeva», kancler pa se je zahvalil in je «obljubil, da bo podrobno proučil sporočila Hruščeva».

Zvedelo se je, da spomenica poudarja potrebo sklenitve mirovne pogodbe, govori o berlinskem vprašanju in o nemški združitvi. Z nemške strani ni bilo nobenih komentarjev.

—«»—

Masmudi v Zürichu

ZUERICH, 17. — Tunizijski minister za informacije Masmudi je prišel danes v Zürich. Na letališču je izjavil: «Ob zaključku vseh stikov, ki sem jih imel v Parizu in Tunisu, mislim, da lahko rečem, da je mogoče biti optimisti.»

Izjavil je zatem, da se bo takoj po poročilu predsedniku Burgibi, ki je v neki zürški kliniki, vrnil v Pariz.

Eppur si muove...

Po Alessijevem dnevniku predvčerajšnjim se je s svojimi željami in predlogi v zvezi s sedmim zasedanjem mešanega jugoslovansko-italijanskega odbora, ki bo prihodnji ponedeljek v Rimu, oglasilo včeraj še tedensko glasilo Katoliške akcije «Vita Nuova», dalje glasilo tako imenovanega istrskega CLN in končno še komentator «slovenskega» tržaškega radia. Za Alessijevo glasilo smo že včeraj povedali, kaj hoče, potem ko je pred napadom na slovensko knjigarno in poskusom napada na višjo gimnazijo ter po napadu na kulturni dom, objavil hujskaški članek «No al bilinguismo». Sedaj hoče namreč tole: kot ste videli, smo vam pokazali zobe, in če boste vztrajali pri svojih zahtevah, vam bomo povedali in pokazali še kaj več, seveda v imenu vsega Trsta...

Toda članek v «Vita Nuova» je drugačen. Takoj moramo povedati, da smo bili ob branju že samega naslova nemalo presenečeni, kajti tudi našim čitateljem smo že večkrat povedali, kake članke je proti dvojezičnosti že objavil ta pobožni tržaški list, ki je bil večkrat zaradi tega prisiljen celo polemizirati s svojim slovenskim sobratom. Naslov včerajšnjega članka se namreč glasi:

«Izvesti je treba memorandum v celoti». *Nato pa zaključuje celo s kritiziranjem Segnijevega stališča, da je treba Posebni statut izvajati postopno, «da se ne bi pokvarili odnosi mirnega sožitja med večino in manjšino», kar je po eni strani sicer dobra stran, po drugi pa se lahko razume «v smislu, da se bo Posebni statut izvajal v tistih mejah, da ne bo izzval reakcije med Italijani. To pa je tisto, kot da bi rekli Italijanom, ki se po pravici ali ne, bojijo pasti in prevare — ‚pojdite na ulice in demonstrirajte'. In tako naša vlada tvega vsaj nekaj makiavelizma povsem brez potrebe. Naš zaključek je, da je prišla ura, ko je treba govoriti jasno v Rimu in v Beogradu kakor tudi v Trstu. Kar se nas tiče, smo skromno poskušali to storiti.»*

Pred tem pa pravi katoliški člankar, da se vprašanje dvojezičnosti niti ne postavlja, kar da je povedal tudi naš dnevnik v odprtem pismu, ko je naštel, kaj pravi o tem Posebni statut. Kot da pri Katoliški akciji vsega tega že prej niso vedeli, ali pa kot da tega ne vedo pri «Legi nazionale», kjer je na znamenitem hujskaškem občnem zboru sam prof. Della Santa bral člen za členom Posebnega statuta. Kot da tega ne ve na pr. tudi sam predsednik Katoliške akcije, ki je odvetnik Sardos-Albertini, tudi v svojstvu predsednika «Unione degli Istriani», pa je kljub temu kot tak dal tiskati lepak proti dvojezičnosti. Nalašč so torej napihovali to tako imenovano dvojezičnost, da bi nahujskali mladino in vedno so poleg tega še marsikaj dodali in se nalagali, prav tako kot je obrazloženo v onem odprtem pismu slovenskega dijaka italijanskemu.

Toda morali so pogledati resnici v oči! Laž je vedno imela kratke noge. Toda vendarle, kaj jih je na to prisililo? Sam včerajšnji katoliški člankar pravi, da se boji «svete zveze med Slovenci proti italijanski grožnji». Vidite: enoten nastop jim je pomagal vsaj do določene mere strezniti se, vsaj toliko, da so jasno povedali, kaj pravzaprav v posebnem statutu piše. No kljub tej njihovi razlagi se nam zdi, da je glavni vzrok spremembe stališča v osamljenosti, v katero so padli po divjaškem nastopu pobalinov, po poskusu, da bi nam zopet s fašistovsko brutalno silo zagrozili: če boste še kaj zahtevali, vam bomo vzeli še tisto, kar imate. Ravnali so se pač po pravilu: da je politika umetnost močnega. Poskušaj, če ne gre, pa se umakni. Večina, ogromna večina prebivalstva, čeprav morda niti točno ne ve, kaj pravi posebni statut, je enostavno pokazala, da ni in ne more biti proti dvojezičnosti v statutovi ali pa v kateri koli drugi obliki. Pokazala je, da tudi tista odvetniška zbornica, ki se je tako soglasno zavzela za ohranitev dveh fašističnih paragrafov, gleda na dogajanja tam iz kota, kamor jo je razvoj dogodkov potisnil, ker jo je nujno potisniti moral. In končno še razlog druge fronte: ali naj jo odpirajo v Trstu, ko imajo one na Brennerju več kot preveč?

Pustimo ob strani polemiko z našim dnevnikom in člankarjevo pristransko poudarjanje osamljenega izzivalnega napisa na Občinah, ki ga prav «Vita Nuova» nima nobene pravice navajati, dokler ni pred tem svojim čitateljem vsaj enkrat povedala, kaj so pravzaprav kričali nahujskani pobalini, kar bi morala — če bi veljalo sorazmerje — prav tolikokrat zapisati, kolikokrat so svoj genocidni klic pobalini ponovili. (Za to pač ne bi zadostovalo deset letnikov glasila Katoliške akcije skupaj!) Toda «govoriti jasno» pomeni povedati tudi to! In predvsem to!

Kar se tiče stališča istrskega CLN, pa je na isti «liniji», kot sta stari in mladi Alessi. Tudi člankar uvodnika v njih glasilu «Voce giuliana», ki je najbrž sam predsednik Fragiacomo, zaključuje z nasvetom «Italijanom Trsta, naj bodo nenehno pozorni in da manifestirajo odkrito in odločno svojo voljo spričo kakršne koli grožnje take vrste, kot se je zgodilo v teh zadnjih dneh z živahno reakcijo prebivalstva». Ali ima sploh kak smisel trošiti še kako besedo o trditvi, da je bil začetek pogroma proti Slovencem v zadnjih dneh zgolj «živahna reakcija» prebivalstva?

In končno še tržaški komentar tržaškega «slovenskega» radia. Ne verujemo, da ga je mogel v teh dneh — kot pravi zgoraj omenjeni katoliški list — trenutne slovenske svete zveze, napisati ne le kateri koli Slovenec ampak tudi kateri koli italijanski demokrat in resničen kristjan ne. Tudi ta komentar je bil bistveno na liniji Alessija in Lege nazionale in Gefterja Wondricha in Bartolija, toda v nesramnejši in še bolj cinični varianti, ki je zadišala po ogabnem poskusu vnašanja barantanja z našimi pravicami. Če je napovedovalec količkaj občutljiv za učinek, ki ga je njegovo branje povzročilo pri slovenskih poslušalcih, katerim je bilo namenjeno, potem bi se bil moral pri priči pogrezniti skupaj s prevajalcem komentarja na dno morja Jadranskega — od sramote.

No, pa ne glejmo toliko na te negativne pojave, poudarimo raje, da smo zadovoljni, da se je vsaj nekje, ne glede na vzroke, nekaj premaknilo na bolje. Če bi se bilo prej, bi nam bile morda žalitve zadnjih dni prikrajšane... Eppur si muove...

S Kunčeve tiskovne konference o Kongu

V Kongu je treba preprečiti vsako enostransko intervencijo

O odgovornosti Hammarskjoelda

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 17. — Današnja redna tiskovna konferenca je bila vsa v znamenju Konga. Na razna vprašanja novinarjev je zastopnik državnega tajništva Drago Kunc izjavil, da so glavni krivci za umor Lumumbe, neposredni organizatorji in izvršitelji kolonialisti in tisti, ki so v njihovi službi, da pa odgovornost za vse, kar se dogaja v Kongu in za umor Lumumbe nosijo Hammarskjoeld in pristojni organi OZN. «Na čianicah Organizacije združenih narodov je da iz tega dejstva potegne glavno, da se takoj prepreči kolonialistična intervencija, da se razorožijo vse toipe. Ce Varnostni svet iz katerih koli razlogov ne bo mogel tega izvršiti, tedaj bodo tisti, ki bodo to preprečili, prevzeli nase vso odgovornost za najhujše posledice, ki lahko nastanejo, a operacija OZN v Kongu bo izgubila vsak smisel in razlog».

Izjave predsednika ZDA J. Kennedyja in ameriškega zastopnika Stevensona o Kongu jugoslovanska vlada šele proučuje. «Toda, je izjavil Kunc, očitno je, da vlada ZDA lahko prispeva k reševanju položaja v Kongu le, če se opusti kolonialistična politika v tej deželi. Sedaj je predvsem potrebno preprečiti enostransko intervencijo, ki jo že izvajajo kolonialisti. Jugoslovansko stališče glede vprašanja Konga, glede skupne Kasavubuja in Mobutuja in glede zakonite vlade Konga je znano».

Na vprašanje, kako ocenjuje izjavo Combeja, da ne bo dovolil prihoda mednarodne komisije, ki bi vodila preiskavo o smrti Lumumbe, je izjavil: «Nikogar ne bo iskavo o smrti Lumumbe, je Kunc izjavil: «Nikogar ne bo presenetilo, da ubijalci Lumumbe ne žele preiskave, ki bi potrdila njihov zločin».

V zvezi z napadom voditeljev Kitajske in sovjetske partijske delegate na IV. kongresu albanske stranke dela na Jugoslavijo je Kunc izjavil, da zasstopniki drugih partij s svojimi napadi na Jugoslavijo in s tem, da ne reagirajo na albanska izzivanja, prevzemajo nase veliko odgovornost. Isto velja tudi za tisk teh držav, ki objavlja te izzivalne izjave. «S tem podpirajo albansko prevratniško delovanje v tem delu Evrope,» je poudaril Drago Kunc.

Danes so uradno sporočili, da bo predsednik Tito s soprogo od 13. do 18. marca uradno obiskal Liberijo.

B. B.

—«»—

Konferenca v Akri

AKRA, 17. — Predstavnik zunanjega ministrstva v Gani je potrdil, da se bo konec tega tedna začela v Afriki konferenca zunanjih ministrov držav, ki so se udeležile konference v Casablanci. Na konferenci bodo govorili predvsem o Kongu, in verjetno se bo začela jutri.

Zunanji minister ZAR Favzi je davi pred svojim odhodom v Akro izjavil, da bodo skušali sporazumeti se o stališču, ki naj ga zavzamejo, da branijo neodvisnost, enotnost in varnost v Kongu ter da preprečijo tuje vmešavanje v kongoške zadeve.

«Ne bo nam težko, je dodal Favzi, ugotoviti, kdo se na svetu vmešava v notranje zadeve Konga in kdo brani dostojanstvo in svobodo kongoškega ljudstva»

Predstavnik delegacije ZAR je izjavil, da bodo na konferenci v Akri odločali tudi o nadaljnjih odnosih ZAR z Belgijo in o odnosih s tajnikom OZN Hammarskjoeldom. Konference v Akri se bodo udeležili predstavniki ZAR, Gane, Gvineje, Malija, Maroka, Libije, Cejlona in Alžirije.

—«»—

O sklepih Arabske lige

BEJRUT, 17. — Libanonski zunanji minister je predložil parlamentarni komisiji za zunanje zadeve podrobno poročilo o delu zadnje konference Arabske lige v Bagdadu. Izjavil je, da so se države članice sporazumele, da bodo prispevale za proračun alžirske vlade vsaka v mejah svoje možnosti.

Kar se tiče bojkotiranja Francije, niso sprejeli še nobenega dokončnega sklepa v pričakovanju rezultata sedanjih pobud za začetek neposrednih pogajanj med alžirsko in francosko vlado. Minister je dodal, da bo libanonska vlada določila svoje stališče po posvetovanjih z arabskimi državami in z alžirsko vlado. Kar se tiče pošiljanja arabskih prostovoljcev v Alžirijo, je libanonski minister izjavil, da bodo morda odprli v Bejrutu urad za prijavljanje prostovoljcev, vendar niso glede tega še določili vseh podrobnosti. Pripomnil je, da bodo razpravljali tudi, ali naj arabske države omogočijo prehod kitajskih prostovoljcev ali drugih prostovoljcev, ki bi bili namenjeni v Alžirijo.

—«»—

JESENICE, 17. — Na Jesenicah je umrl danes fotoamater Slavko Smolej, nosilec številnih domačih in inozemskih priznanj za umetniško fotografijo. Smolej je bil zadnjič 15 let ravnatelj Metalne in kovinske industrijske šole na Jesenicah.

Vrnitev skvadrizma?

(«Vprašanja naših dni»)

Mario Alberti, eden izmed ideologov tržaškega iredentizma, je neposredno pred prvo svetovno vojno sodil, da je v Trstu le okrog pet tisoč prepričanih iredentistov, kar je takrat pomenilo komaj slaba dva odstotka vsega odraslega prebivalstva. Toda njihova cejavnost, odnos do avtohtonega slovenskega prebivalstva, «je bila že takrat globoko podobna tistemu,» če povzamemo še eno iredentistično oceno, «kar je danes fašizem, saj je mlajši in borbenejši del že takrat uresničil tisto, kar danes imenujemo skvadrizem,» je pisal v obdobju med obema vojnama fašistični zgodovinar Attilio Tamaro. Tudi danes se to številčno ravnovesje ni bistveno spremenilo ne glede na desettisoče beguncev, ki so jih po zadnji vojni tod namerno in načrtno naselili. Še vedno so ljudje take in podobne miselnosti na mnogih ključnih položajih v politiki, oblastvenih organih, propagandi, gospodarstvu. Če se omejimo zgolj na čas po sklenitvi londonskega Memoranduma, so ti krogi v neštetih inačicah poizkušali minirati ta sporazum, zlasti še njegov integralni del Posebni statut, ki sankcionira tisti minimum manjšinskih pravic, katerega naj bi uživala naša etnična skupina na Tržaškem.

Zgodovina se ne ponavlja, če pa se, se ponavlja kot farsa. In prav tej farsi smo bili priča te dni med huliganskim divjanjem mladoletnih «tepistov», kakor jih je označil med drugim mladinski časnik «Il Giorno», teh novopečenih skvadristov, ki so zmerjali Slovence, napadli slovensko knjigarno, višjo gimnazijo in poskušali vdreti v še vedno neograjeni slovenski Kulturni dom, ki naj bi bil skromno nadomestilo za pred štiridesetimi leti požgano slovensko osrednjo kulturno in gospodarsko ustanovo. Tržaški šovinistični krogi, na čelu z Lego nazionale in vsemi kombatentističnimi, begunskimi, revanšističnimi ter kvazipatriotičnimi organizacijami skušajo ustvariti torej nekdanje ozračje terorja in nenehne negotovosti za Slovence. Nahujskani mladoletniki so kričali tisto, kar so jim naročili (mimogrede povedano, v e č i n a verjetno sploh ni dobro razumela, za kaj gre), da bi tako ponaredili «razpoloženje večine tržaškega prebivalstva».

Kdo je bil v ozadju tega pobalinskega tepizma, smo že zapisali. Toda ne gre le za deklarirano desničarske in ekstremne organizacije, marveč so s tem ravnanjem, čeprav z nekaterimi rezervami, solidarizirale tudi nekatere «sredinske stranke», med njimi liberalci in slednjič tisti, ki imajo že vsa povojna leta na Tržaškem v rokah oblast — demokristjani. Opraviti imamo s protislovjem, da ti krogi (interpelacija demokristjanskega posianca Bologne pri zunanjem ministru Segniju) nenehno urgirajo v Rimu pri prav tako demokristjanski vladi, da ne bi izpolnila svojih obveznosti do slovenske narodnostne skupine na podlagi jasno preciziranih določb Memoranduma in lastne ustave. Da ne bi bilo nesporazuma: v vprašanju niso bili kakšni siropoteznejši ukrepi, marveč je Segni Bologni le odgovoril, da bodo z vso «delikatno postopnostjo» uvedli le nekaj dvojezičnosti, konkretno, da bi lahko Slovenci na sodiščih 18 let po zlomu fašizma uporabljali materin jezik. Torej gre za zares majhen delček pravic, ki jih uveljavlja Posebni statut. Velja še pripomniti, da ta bilingvizem (to je bila osrednja tarča napadov šovinističnih demonstrantov) velja le za Slovence in da nihče ne terja od Italijanov ne v šolah, ne kje drugje, da bi se morali učiti slovenščine (čeprav jim to nedvomno ne bi škodilo). Toda ta docela nedolžen poizkus, da bi na Tržaškem vsaj deloma veljali takšni kriteriji, kot drugod po svetu, pa je bil šovinističnim maksimalistom preveč. Tržaški «Il Piccolo» je sorazmerno podrobno obrazložil njihove mentalne rezervacije: nimamo nič proti temu, da je prišlo s tržaškim sporazumom in malim obmejnim prometom do znosnejšega vzdušja, kakor hinavsko zatrjuje, vendar za slovenščino v Trstu ni prostora; lahko govorimo o okoliških občinah, o Trstu pa ne, to nikakor! To «zmerno razmišljanje» je naravnost groteskno — privolite torej Slovenci, da boste drugorazredni drzavljani in potem bo mir in vse dobro.

Šovinistični izpadi v Trstu pa imajo tudi svoj pozitivni vidik, če ga lahko tako imenujemo. Zdaj nam je lahko popolnoma jasno, kje so glavni hujskači proti sožitju med obema narodnostima in proti dobrim sosednim odnosom med obema državama. Ne bomo povedali nič novega, če zapišemo, da pomeni v Trstu uveljaviti načela, ki že splošno veljajo v civiliziranem svetu, v prvi vrsti obračunati s spletkami krogov, ki miselno in po vseh svojih neštetih predsodkih še vedno živijo v obdobju izpred zadnje vojne. «Patriotizem», ki ga hočejo ti krogi vzeti v zakup, pomeni v Trstu najbolj brutalen, genocidni šovinizem. «Sicer pa, kako se lahko razglašajo za patriote tisti,» — kakor navaja sorazmerno najblaže formulirana resolucija socialnodemokratske stranke v primerjavi s protesti drugih naprednih strank in organizacij (komunisti, socialisti, napredno sindikalno gibanje, študentovske in druge organizacije) — «ki so se v najtežjih trenutkih za italijanski narod vdinjali gaulajterjem,» ki so hoteli odcepiti — če si dovolimo to zgodovinsko opombo — od Italije vse te predele, tja do Benetk.

Naša javnost, ki je sicer mirno, zato pa nič manj prizadeto, spremljala to surovo povračanje nekdanjega maksimalizma, upravičeno terja, da tokrat italijanska vlada preide od formalnih zagotovil k resničnim dejanjem. S tržaškimi nacionalisti, to so ti dogodki le vnovič potrdili, ni kompromisov in bi slehrno omahovanje konec koncev pripeljalo samo še do hujših dogodkov.

Aksiom, ki ga je že pred petdesetimi leti postavil odlični poznavalec tržaških razmer A. Vivante, «da tisti, ki je v Julijski krajini nacionalist, nima posluha za osnovne postavke demokracije,» v Trstu pač še vedno velja.

—J.

Zamišljeni Dag Hammarskjoeld glavni tajnik OZN. Kot je znano, ga mnoge države močno obtožujejo zaradi nedavnih dogodkov v Kongu

Zaradi rasne integracije

Kennedyjeva vlada toži Louisiano

WASHINGTON, 17. — Kennedyjeva uprava je danes storila svoj prvi važen korak na področju plemenske integracije. Pravosodno ministrstvo je prijavilo sodišču državo Louisiana in od sodnika zahtevalo, naj to državo prisili, da «School Boardu» v New Orleansu izplača vsoto 350.000 dolarjev (približno 217 milijonov lir), kolikor znaša vsota zveznega sklada, ki bi jo morale državne oblasti izplačati isti ustanovi že od lanskega septembra. Vlada Louisiane je tolikšno vsoto zadržala kot nekakšno sredstvo za izsiljevanje proti integraciji na nekaterih šolah v New Orleansu.

«»

WASHINGTON, 17. — Predsednik Kennedy je ustanovil posvetovalni odbor 21 članov za sindikalna vprašanja in za vprašanja delovnih odnosov. V odboru so podtajnik za trgovino in delo, sedem predstavnikov sindikatov, sedem predstavnikov delodajalcev in pet drugih predstavnikov.

Naloga odbora bo pripravljati predloge in nasvete za vsa vprašanja, ki se tičejo odnosov med delavci in delodajalci, predvsem v odnosu teh vprašanj do državnega gospodarstva.

«»

WASHINGTON, 16. — Bela hiša javlja, da se bo državni tajnik Dean Rusk udeležil zasedanja ministrov SEATO, ki se bo začelo 27. marca v Bangkoku.

Ukrep obrambnega ministrstva

Vojaki ne bodo več smeli prinašati otrok v vojašnice

Ko so poskrbeli za otroka, ki ga je neki vojak prinesel s seboj v vojašnico, ko se je vrnil z dopusta, so se začeli podobni primeri ponavljati še drugod

RIM, 17. — Glede nekaterih nedavnih primerov, ko so vojaki, ki služijo svoj redni vojaški rok, mislili, da bodo dosegli ugodnosti, če prinesejo s seboj v vojašnico otroke v najnežnejši dobi, je tiskovni urad obrambnega ministrstva sporočil, da so ti primeri takoj pritegnili pozornost odgovornih organov ministrstva, ki so že ukrenili potrebno, da se taki primeri ne bodo ponavljali.

Ukrep, ki so ga v februarju sprejeli v korist nekega vojaka, ki se je nahajal v ugotovljenem čisto posebnem družinskem stanju in je prinesel s seboj v vojašnico novorojeno hčerko, je vplival na druge vojake v podobnem položaju, da so tudi oni ravnali podobno. Jasno je, poudarja omenjeni tiskovni urad, da, če ne bi sprejeli potrebnih ukrepov, bi to zelo škodovalo vojaški disciplini.

Upoštevati je treba, da veljavni zakoni upoštevajo s potrebno širino povode za oprostitev vojaške službe zaradi vzrokov socialnega značaja. Tu pa tam je lahko kaka birokratska nerodnost v postopku, toda v senatu že razpravljajo o primernem zakonu, ki bo te pomanjkljivosti odpravil. Vojaška poveljstva in uradi so prejeli navodila, da takoj proučijo tiste posebne položaje, ki so jih prizadeti navedli: morebitni poskusi simulacije ali netočnih podatkov za dosego ugodnosti, do katerih prizadeti ne bi imel pravice, bodo v bodoče zavrnjeni ter prijavljeni zaradi zadevne kazni.

«»

RIM, 17. — Pristojni vir na obrambnem ministrstvu je kategorično zanikal vesti o nekakih centrih za vohunsko pripravo, ki naj bi se nahajali v Rimu, v San Vitu in v Vastu.

«»

Eisenhower odnesel tajne dokumente iz Bele hiše?

NEW YORK, 17. — «Daily News» piše, da je bivši predsednik Eisenhower, ko je zapustil Belo hišo, odnesel s seboj tajne dokumente v zvezi z «vrhunskimi konferencami» med drugo svetovno vojno in da je sklenil jih objaviti v primeru, če bi jih ne hotela objaviti Kennedyjeva uprava. Po pisanju newyorškega dnevnika morajo biti dokumenti, ki se nanašajo na konferenci v Kairu in Teheranu iz leta 1943 in na konferenco v Potsdamu iz leta 1945, objavljeni proti koncu letošnjega leta pač v skladu s sklepom bivšega predsednika Eisenhowerja, ko je bil še predsednik. Eisenhower, nadaljuje dnevnik, se boji, da Kennedyjeva uprava tega njegovega naročila ne bo izvedla, zato je ob sporazumu republikanske stranke sklenil, da bo sam osebno dal objaviti te dokumente. Po pisanju «Daily Neysa» vsebujejo ti dokumenti senzacionalna odkritja v zvezi s koncesijami, ki sta jih demokratska predsednika Roosevelt in Truman — tudi Kennedy je demokrat — dala Stalinu. Ko so bivšega predsednika Eisenhowerja novinarji v Palm Beachu vprašali o tem, je odgovoril: «Tu nimam nobenega dokumenta in ne vem, za kaj gre.»

Pozneje je državno tajništvo sporočilo, da bodo dokumenti o konferenci v Potsdamu in Kairu objavljeni konec junija. Konferenca v Potsdamu je bila julija in avgusta 1945, v Kairu pa leta 1943 in udeležili so se je Stalin, Churchill in Roosevelt.

Tržaška uprizoritev

E in queste dimo zioni non brillano ne coscienze, ne c tere.

Gramsci, 19

Kot vemo, so v pre bruarskih dneh na stični managerji v T uprizorili demonst Temeljito organizir napadom mladolet srednješolcev (tudi m bojna radiotelefonska za) na slovenske u ve: na nedograjeni k ni dom, banko in knj no je asistirala polic duhu izjave vodiln predstavnika lokaln lasti, «da demonstrac Italiji pač ni mogoč povedati». V pisani ci izbranih krilatic nalistične nestrpnost vseskozi prevladalo «A morte i sciavi».

Nacionalistični in šistični krogi v Trstu torej ocenili današnji položaj tako, da je z nastopil čas, ko je spreobrniti ugodno se vijajoče ozračje. S pa je prav tako očitno, se tiče italijanskih ob in za kar je v končni sekvenci odgovorna vlada, da so prepusti voj v taki smeri, da utrdilo naslednje je: na eni strani Slo v Italiji in na drug vsaj vse tisto, kar je pravljeno nastopiti z bolj umazanimi gesl fašizma.

O vsem tem nas pre čuje tudi rimsko ravn je, molk in podcenje nekajdnevnega neonac nega huliganskega te v Trstu ter končno tud razločitev od neuglje dejanj v smislu, kot je obrazložil sam tržaški pan Franzil. Le-ta je zadnji seji tržaškega činskega sveta incide sicer obsodil, v isti sa lepo dopolnil s tem, da obsoja tudi zaradi tega škodujejo «tezam, ki se čejo braniti» (Primor dnevnik, 2. febr. 1961).

Taktika, da ob usta zajamčenih pravicah mednarodnih obvezn nekdo nastopi z obrnje geslom: da gre za triotsko» stvar, ni Prav tako ne. da si čene orgnaizacije vza v zakup patriotizem. ko bi rekli, da je tak janski konj zbit iz deščic, z močnimi špr mi, da je moč skozi nje spregledati plešaste glavo liktor bojevnikov.

Nova pri tem. zlasti nes, prav v času, ko Združeni narodi še bej srečujejo z vpraš boja zoper diskrimina ob mnogih nedavnih pravljanjih o pravicah rodnih manjšin sam sti tega nastopa, nje ščuvanje na genocid: ra i Sloveni».

Človeku se vsiljuje ba, kakor da bi razb pijanec na cesti na val in teroriziral trezne vendar prav to se je dilo.

Pripetilo pa se je kaj, kar se nam zdi membnejše. Ob cakl tdora vandalov na tr hodnike se je izkazal so se le-ti znašli pred samljeni. Manjšino pa podprl s svojim njem tržaški delovn tek ne glede na narod Najširši krogi tedaj nevtralizirani, kadar ruje temeljne člove pravice tista družbe fa, ki nam jo odlik ideje, zavest in znača

Toda šovinistična va, kot opozarja Prim dnevnik, z dosedanjim žaškimi dogodki še ni nehala, temveč se na je v drugi obliki.

Po odločni obsodbi javnosti in protestni naše vlade pa da spet ponoviti, v Itali nje s Slovenci za posebej zaostaja ki racijami o namenih, ke je vodijo italijanske sti pri poskusih ured urejati njihovo vpraš

Le od tu naprej je goča pot vseh, ki so deti — narodne man večinskega naroda te beh sosednih držav. kor pa ne morejo biti hodišče dopuščanje na na genocid, zgodnje k mladih generacij kurt ter eventualno rob opravičilo v glaze cah.

(«Naši razgled

«»

New York - Madrid v 6 urah 36 minut

RIM, 17. — Stirimotorno akcijsko letalo «Boeing» last neke letalske ZDA, je včeraj zabeležilo rekord za civilna reakt letala na progi med New kom in Madridom. Razdalja med tema dvema mestoma znaša 3576 milj, je letalo pravilo v šestih urah in minutah. Letalo, ki ga je čil kapetan T. W. Echme vozilo na krovu 42 potnikov in 10 mož posadke.

«Nemogoč» zimski vzpon

Trije nemški alpinisti v veliki steni Lavareda

Plezalci, ki so že prebili tri noči v steni, do včeraj zvečer najbrž še niso dosegli vrha

CORTINA D'AMPEZZO, 17. — Izpod Tre Cime di Lavaredo kakor tudi iz koč v okolici ni doslej prispela nobena vest o «nemogočnem» prvenstvenem zimskem vzponu po najvišji steni Lavareda. Zaradi tega menijo, da se naveza treh bavarskih plezalcev nahaja še v steni, in sicer na koncu vzpona. Ko se bo presenetljivo podjetje zaključilo, bodo iz koče Auronzo nekateri gorniki odšli v Cortino d'Ampezzo, da javijo vest naprej. V Dolomitih je tudi danes zvečer odlično vreme.

Davi ob zori, potem ko je že tretjo noč prebila v bivaku v steni, je nemška naveza nadaljevala vzpon po veliki steni Lavareda (2998 m); nahajala se je še okrog 150 m od vrha. Naveza je morala premagati težave, za katere se je zdelo, da so onstran človeških zmožnosti. Včeraj se je dvema alpinistoma, ki sta se skupaj povzpela v steno, pridružil še tretji. Vsi skupaj pripadajo skupini sedmih Bavarcev, ki so prispeli preteklo nedeljo v Dolomite. V steni so 26-letni Rolf Zaeger ter Peter in Horst Siegert, ki imata 25 in 19 let.

Zadnji del vzpona, po katerem so že odprli pot pred dvema letoma v poletnem času, predstavlja manj težav, toda množina snega z razpokami in z nevarnostjo, da sneg popusti predstavlja v tem letnem času velikansko oviro. Toda če naveza danes še ni prispela na vrh, bi jutri vsekakor morala prispeti.

Dva druga planinca iz iste skupine Bavarcev sta se odpravila na vrh Lavareda po navadni poti, da bi trem pogumnim tovarišem bila v pomoč ko bodo prilezli na vrh.

Felicien Marceaux bivši gestapovec?

Kot poroča Ansa, so v beograjskem gledališču «Atelje 212» vzeli s programa Marceauxovo «Jajce», ki so ga že dolgo igrali z velikim uspehom. Ravnateljstvo ni pojasnilo vzroka tega ukrepa, temveč se je omejilo na objavo, da se za prodane vstopnice vrne denar pri blagajni. Domneva pa se, da je do tega ukrepa prišlo, ker je neki list pisal, da se pod imenom Felicien Morceaux skriva Marcel Carée, sodelavec gestapa v Belgiji.

«»

Proučevanje Venere

MOSKVA, 17. — Dopisni član sovjetske akademije znanosti in predsednik mednarodnega združenja za geodezijo in geofiziko prof. Vladimir Belusov zatrjuje v nekem članku, ki je bil danes objavljen v moskovski «Pravdi», da bo sovjetska medplanetarna postaja, ki so jo poslali proti Veneri, pripomogla k odkritju vprašanj o nastanku planetov.

«Primerjalno proučevanje planetov — piše sovjetski znanstvenik — predstavlja ogromno zanimanje za geofiziko, ker se smatra, da so vsi planeti našega sončnega sistema nastali kot posledica procesa kondenzacije enega samega oblaka protoplanetarnega prahu in da zaradi tega nadaljnji razvoj raznih nebesnih teles sledi istim zakonom». Sovjetski znanstvenik vendarle izjavlja, da če bi se moralo ugotoviti, da Venera, torej planet, ki je zelo podoben našemu, nima niti gora niti vulkanov, kakršne imamo na Zemlji, bi morali teorijo o nastanku planetov na sploh in Zemlje še posebej ponovno predelati.

La Pira je spet postal župan v Firencah

«»

Šest ladij trčilo v Rokavskem prelivu

DOOVER, 17. — V Rokavskem prelivu je prišlo zaradi goste megle, ki je padla sinoči, do trčenja med šestimi ladjami, ena ladja pa je nasedla. Najhujše trčenje je bilo prav gotovo trčenje med norveško petrolejsko ladjo «Raila» (12.727 ton) in nemško motorno ladjo «Bochum» (2602 toni). En član posadke norveške ladje je bil pri tem mrtev, eden pa ranjen. Premec norveške ladje je globoko prodrl v bok nemške ladje in ladji sta dolgo ostali v tem položaju tudi zaradi tega, da ne bi zajela preveč vode nemška ladja «Bochum», ki je utrpela veliko škodo. Nato je norveška ladja nadaljevala pot v smeri svoje proge, nemško ladjo pa sta odpeljala proti Doverju dva vlačilca.

Fašistični podvigi

Požar v poslopju kjer je sedež KPI

RIMINI, 17. — Preteklo noč so malo pred 23. uro neznanci zažgali v vhodu poslopja, kjer se nahaja sedež federacije KPI, desko, na kateri je pritrjen list «Unità». Isti zlikovci so zažgali tudi znatno količino ovojnega papirja nad šestimi sodi strojnega olja. Ti sodi, ki so bili last bližnje lekarne, so se tudi nahajali v istem vhodu. Plamene so opazili nekateri mimoidoči, ki so se potrudili, da so požar pogasili, še preden so prispeli gasilci iz Riminija, ki so jih poklicali. Karabinjerji ter urad varnosti iz Riminija so takoj izvedli preiskavo, da bi zasledili požigalce. Voditelji KPI iz Riminija so izjavili, da gre očitno za atentat fašističnega kova ter so opozorili na posledice, ki bi jih lahko to zločinsko dejanje imelo, ako bi začelo goreti olje v sodih.

«»

Trije mrtvi pod snežnim plazom

SION (Švica), 17. — Včeraj je velik snežni plaz umoril v Alpah tri osebe. Snežni plaz se je zrušil na skupino štirih strakovnjakov, ki so nadzirali področje, da bi ugotovili morebitno nevarnost pred plazovi in, če bi bilo potrebno, da bi plazove z razstrelivom sami povzročili, da bi preprečili hujše nesreče. Eden izmed štirih članov odprave se je sam rešil iz kupa snega, trupla ostalih treh pa so izkopali iz snega šele pozno zvečer.

«»

Mednarodna očesna banka ustanovljena v Washingtonu

WASHINGTON, 17. — Včeraj so v Washingtonu objavili vest o ustanovitvi mednarodne očesne banke, t. j. mednarodne organizacije za zdravniško pomoč slepim, in sicer v smislu ameriške organizacije, kakršno je ustanovil «doktor laoške džungle» Thomas Dooley, ki je umrl 18. januarja letos. Sedež mednarodne očesne banke bo v Washingtonu, kjer bo tudi osrednji laboratorij banke. Ena nalog banke bo izdelava mednarodnega programa za usposabljanje kirurgov, ki se bodo specializirali za presajanje roženice. Ameriški strokovnjaki bodo v te namen mogli potovati tudi v tujino.

«»

RIM, 17. — Na jutrišnji premieri Wagnerjevega «Siegfrieda» pod vodstvom Lovra Matačiča bo pel tudi jugoslovanski pevec Tomislav Neralič.

«»

CATANIA, 17. — V inštitutu za patologijo na univerzi se je danes nadaljeval drugi simpozij o sladkorni bolezni, ki se ga udeležuje čez sto italijanskih in tujih specialistov.

«»

Letalo padlo v morje

BEIRUT, 16. — Letalo neznane narodnosti je padlo v morje kakih 60 milj od Beiruta. Sporočilo o tej nesreči je dala petrolejska ladja «North Lion». Vse dosedanje iskanje ni dalo nobenega rezultata. Ne pogrešajo nobenega letala, ki je bilo namenjeno v Kairo ali Nikozio.

«»

CARACAS, 17. — Večja skupina brezposelnih delavcev je skušala danes napasti predsedniško palačo. Policija je uporabljala solzilne pline, da je demonstrante razgnala.

«»

WASHINGTON, 17 — Ameriški minister za obrambo Mac Namara je začel z ukrepi, «zato da v prihodnjih mesecih ne bi bilo razlike, kar se tiče raketnih izstrelkov, med ZDA in Sovjetsko zvezo». To je izjavil minister v pismu voditelju republikanske manjšine Dirksenu

«»

WASHINGTON, 16. — Bela hiša javlja, da bo dosedanji tajnik NATO Spaak imel 21. februarja v Washingtonu razgovor s Kennedyjem. Sestal se bo tudi z državnim tajnikom Ruskom. Govorili bodo o sedanjem položaju v NATO in o perspektivah za prihodnost.

Gospa Winsor-Owen med hčerkama Lawrence, ki je v nedeljo postala ameriška prvakinja v umetnem drsanju, ter Maribel. Vse tri so bile v ameriški ekipi, ki je bila na poti v Prago na svetovno prvenstvo, pa je našla smrt pri letalski nesreči v Bruslju

Velika nesreča v južnoafriškem rudniku

Že trideset trupel potegnili iz rudnika

Koliko oseb se je nahajalo v bližini eksplozije, ne vedo, a lahko bi jih bilo okrog 200

JOHANNESBURG, 17. — 20 zabojev dinamita je davi eksplodiralo v nekem rudniku zlata v South Roodepoortu blizu Johannesburga. Po prvih podatkih je ostalo zaradi eksplozije v rudniku najmanj 60 belih in črnskih rudarjev.

Kmalu po eksploziji so potegnili iz rudnika že 30 trupel, med katerimi tudi trupli dveh Evropejcev.

Ne vedo, koliko rudarjev se je nahajalo blizu mesta eksplozije. Neki rudar je izrazil mnenje, da je lahko bilo tam okrog 200 oseb.

Pozneje so sporočili, da je ugotovljenih žrtev vsaj 26 in ne še 30. Od teh so 4 Evropejci in 22 Afričanov. Vendar pa funkcionarji rudnika ne izključujejo, da bo število mrtvih lahko narastlo. Obstoji namreč bojazen, da se nahaja nekaj trupel pod vodo, ki je zalila rudnik, ko so popokale cevi zaradi eksplozije.

GHOGHARDIHA (Indija), 17. — Boje se, da je najmanj 50 oseb utonilo, ko sta se potopila dva splava. Do nesreče je prišlo na reki Kiši v bližini Ghoghardihe. Med ponesrečenci so večinoma ženske in otroci.

Kennedy dobiva po 5000 pisem na dan

WASHINGTON, 17. — V odgovor na njegovo neumorno delo pošilja ameriška javnost svojemu novemu predsedniku neprestano reko pošte. Predsednik Kennedy dobi vsak dan povprečno pet tisoč pisem, ki so naslovljene osebno nanj, vtem ko je nadaljnjih 2.000 pisem naslovljenih na njegove sodelavce. Del pisem vsebuje prošnje za pomoč ali za nasvet, mnoga druga pisma pa dokazujejo, da ameriška javnost ni ostala gluha na Kennedyjev poziv ameriški javnosti, da bi ne bilo slabo, če bi se ljudje spraševali, kaj se da napraviti za skupnost, in ne le stalno moledovati, naj vlada kaj stori za njih osebni blagor.

Kakih trideset odstotkov pisem odpade na prošnje ameriških brezposelnih delavcev, ki prosijo predsednika za pomoč zase, ali svoje družine, skratka je ta del pisem povezan s sedanjo gospodarsko krizo, v drugih pismih pa njih pošiljatelji opozarjajo predsednika pred «komunistično nevarnostjo», nadalje je v teh pismih govora o verskem problemu, pri čemer mnogi ta problem obravnavajo s pozitivne, mnogi z negativne plati. Nekateri Kennedyju zagotavljajo, «da zanj in za njegov uspeh molijo». V vsej pestrosti vsebine teh pisem so vredna omembe tudi pisma, v katerih nekateri predsedniku očitajo, da je v Beli hiši dal postaviti točilnico alkoholnih pijač.

Vsebina pisem, ki jih Kennedy vsak dan dobiva, je najrazličnejša in po svoji barvi levičarska, sredinska in desničarska. Če bi Kennedy hotel nasvetom, ki jih dobiva po pošti, slediti, bi ne prišel nikamor. Že samo če bi hotel vso to pošto prebirati, bi ne prišel nikamor.

«»

PARIZ, 17. — Francoska raziskovalka Gabrielle Bertrand je zaradi neke srčne motnje minulo noč umrla v Parizu. Gabrielle Bertrand, ki se je ukvarjala z etnologijo, novinarstvom in pisateljevanjem, se je proslavila s svojimi potovanji na Daljni vzhod, posebno v Mongolijo, Severno Kitajsko, Vietnam, Mandžurijo, Korejo, Indokino in Japonsko. Napisala je tudi več potopisov.

Fenaroli in Ghiani na procesu. Ghiani je na razpravi zanikal vsako svojo krivdo, glede draguljev Marie Martirano pa je izjavil, da ne ve, kako so prišli v neko pločevinasto posodo v njegovi delavnici. Včeraj je bil zaslišan tretji obtoženec Inzolia

Kaj pravi Centralna statistična uprava

Sovjetska proizvodnja po uradnih podatkih

Pridelek žita za 7 milijonov ton večji kot leta 1959

Dolgo potovanje, ki ga je pred kratkim opravil sovjetski premier Hruščev po glavnih mestih nekaterih sovjetskih zveznih republik, kjer je na raznih plenumih okrcal in oštel mnoge krajevne ali celo republiške funkcionarje in ministre zaradi neuspeha ali premajhnega uspeha v pridelovanju žita, je v svetovni javnosti vzbudilo precej komentarjev. Med temi so bili tudi taki, ki so trdili, da je sovjetska politika na podeželju pogorela, ali pa celo, da socialistična družbena ureditev na podeželju sploh ne more uspeti, kar da dokazujejo razmere v Sovjetski zvezi, kjer oblastem v obilnih štirih desetletjih ni uspelo ruskim kmetom «socializma vsiliti». Nikakega dvoma ni, da je bilo v Sovjetski zvezi poljedelstvo in podeželje nasploh radi pospešene industrializacije zanemarjeno, z druge strani pa je tudi dolgoletni birokratski sistem, ki se še danes ni povsem izživel, pustil nič kaj navdušujoče posledice. Toda statistični podatki, ki jih je pred kratkim objavila Centralna statistična uprava v Moskvi, govore, da sovjetsko poljedelstvo ni tako zaostalo, kot so si nekateri razlagali. Ne gre morda za neke izredne uspehe, vendar so številke, ki jih omenjena institucija navaja, vredne, da si jih ogledamo:

Moskovska centralna statistična uprava v svojih podatkih navaja, da je poljedelski pridelek v celoti, kljub velikim vremenskim motnjam, in sicer suši in mrazu, v minulem letu zabeležil nadaljnji napredek. Skupni pridelek žitaric je v minulem letu znašal 8 milijard 131 milijonov pudov, kar je okoli 135 milijonov ton, oziroma 445 milijonov pudov (t. j. 7 milijonov ton) žita več kot v letu 1959. Centralna statistična uprava nadalje navaja številke o povečani proizvodnji mesa le v okviru sovhozov, ki so lani dali 4,400.000 ton mesa. Sladkorja v prahu so lani v SZ producirali 6.4 milijona ton. Mleka so lani namolzli 61,5 milijonov ton, masla pa proizvedli 848.000 ton. Ob koncu leta so v SZ imeli, po statističnih podatkih Centralne statistične uprave, 75.8 milijonov goved, 58.6 milijonov prašičev in 152.9 milijonov ovc.

Hkrati s temi podatki, ki se nanašajo na sovjetsko kmetijstvo, je Centralna statistična uprava Sovjetske zveze objavila tudi številke o industrijski proizvodnji. Tu zvemo, da so sovjetske jeklarne lani dale 65.4 milijona ton jekla, naftni vrelci 148 milijonov ton nafte, rudniki 513 milijonov ton premoga, električne centrale pa 292 milijard kWh električne energije. Sovjetska kemična industrija je v minulem letu dala poljedelstvu 13,8 milijonov ton umetnih gnojil, strojna industrija 238.500 traktorjev, 58.900 motornih kombajnov za žetev in mlačev žita. Sovjetska industrija je nadalje lani dala 12.300 večjih ali manjših eskavatorjev, cementna industrija pa 65,5 milijona ton cementa, s čimer je Sovjetska zveza glede tega že prekosila ZDA.

Tudi številke o proizvodnji tekstilnega blaga v Sovjetski zvezi so zanimive: Bombažnih tkanin so tekstilne tovarne dale lani 4,8 milijarde kv. metrov, volnenih tkanin 439 milijonov kv. metrov, svilenih 975 milijonov kv. metrov, lanenih tkanin pa 516 milijonov kv. metrov. Sovjetska obutvena industrija je lani izdelala 412 milijonov parov čevljev, kar je po dva para na vsakega prebivalca.

Na koncu še nekaj številk o proizvodnji nekaterih drugih artiklov: Ur so v Sovjetski zvezi lani izdelali 26 milijonov, kosov, radijskih sprejemnikov 4 milijone 200 tisoč, televizijskih sprejemnikov 1,700.000, hladilnikov raznih vrst 529.000, pralnih aparatov pa 593.000.

Centralna statistična uprava pri tem posebno poudarja dejstvo, da je bil v letu 1960 načrt povečanja produktivnosti dela prekoračen. V letu 1960 se je proizvodnost dela v industriji v odnosu na leto 1959 povečala za 5 odstotkov, če pa se vzame v poštev dejstvo, da so delavci in nameščenci v industriji prešli z 8-urnega delavnika na 7-urni, v nekaterih kategorijah pa tudi na 6-urni delovni dan, potem znaša povečanje produktivnosti dela v minulem letu 10 odstotkov. K tolikšnemu povečanju produktivnosti dela je po pisanju moskovske «Pravde» pripomoglo tudi uvajanje novih, popolnejših strojev, v glavnem avtomatičnih ali polavtomatičnih, ter še veliko število racionalizatorskih predlogov.

Gornji podatki se nanašajo na vso Sovjetsko zvezo, v eni zadnjih številk biltena «Sovinformbureau» pa smo našli nekaj podatkov o posameznih republikah, ki si jih je prav tako vredno ogledati. Republika Ukrajina n. pr. je lani letni načrt proizvodnje v celoti prekoračila. Njena proizvodnja se je v razmerju z letom 1959 povečala za 8 odst. To velja za celotno proizvodnjo, za pridelek žita pa imamo sledeče številke: Lanski pridelek žita je bil enak pridelku iz leta 1959 in sicer 1 milijardo 631 milijonov pudov, kar je nekaj nad 26 milijonov ton. Kar se pa koruze tiče, je bil pridelek manjši. Hkrati tu zvemo, da je v Ukrajini bilo posejanih z žitom 33,5 milijonov ha, kar je za 2.6 milijona ha več kot leta 1953. Poročilo nadalje pravi, da so lani južni, centralni in severovzhodni predeli Ukrajine utrpeli veliko škodo zaradi poljedelstvu zelo neprimernih vremenskih razmer. Hektarski donos bi to mogel potrditi.

Ko že govorimo o Ukrajini, bomo iz istega vira navedli še sledeče podatke: Pri kopanju železne rude je Ukrajina na prvem mestu v Evropi. V letu 1961 bodo ukrajinski rudniki dali 62 milijonov ton železne rude. V zadnjih letih so na področju Dnjepra odkrili velikanska ležišča železne rude, ki so jih začeli že izkoriščati. V tekočem letu bodo tod odprli še vrsto rudnikov, katerih letna zmogljivost bo znašala 20 milijonov ton železne rude.

* * *

Geologi so na področju Kazahstana odkrili velikansko ležišče železne rude, kjer je ena plast rude 511 m debela. Področja Kazahstana so sploh najbogatejša področja vse Sovjetske zveze, kar se tiče ležišč železne rude. Računajo, da je tu od 20 do 22 milijard ton železne rude, kar je več kot znašajo vsa ležišča železne rude v ZDA.

Danes se spominjamo 11. obletnice smrti slovenskega koroškega pisatelja in revolucionarja Lovra Kuharja — Prežihovega Voranca, avtorja številnih znanih in priljubljenih romanov in povesti kot Doberdob, Požganica, Samorastniki itd.

Sneguljčica vabi...

jutri popoldne ob 16. uri v Avditorij vse svoje mlade in odrasle prijatelje na prijeten večer v veseli družbi s sedmorico porednih, toda na moč ljubeznivih palčkov

Narava se je začela zgodaj prebujati

Trenutno najnujnejša kmetovalčeva opravila

Priprava zemlje za krompir, žitarice in trte

Zadnji dnevi so malo preveč mili in prezgodaj izvabljajo prirodo k prebujenju. Mogoče se zima zna še nekajkrat razhuditi, a vendar se bo morala kaj kmalu umakniti. Ti zgodnjepomladanski dnevi pa so nam dobrodošli, toliko bolj, ker je slaba jesen, požrla dosti delovnih dni in so dela zaostala. Skoro ne vemo, kje naj bi se z njimi najprej spoprijeli. K najvažnejšim kmečkim opravilom štejemo ona, ki gospodarsko največ pomenijo. Semkaj spada obdelava zemlje za naš najvažnejši pridelek — krompir. Saj je znano, da ta rastlina zahteva zračna, rahla, dobro pognojena tla. Če še nismo, jih čimprej preorjimo in pognojimo, da jih bo morebitni mraz vsaj malo prezabljal in jih napravil čim bolj godna. To velja v prvi vrsti za bolj težko zemljo. Takih njiv pa je pri nas mnogo. Če imamo na razpolago lesni pepel, potrosimo ga za krompir, ker vsebuje precej kalija (pepelike), to je hrano, ki je krompirju tako zelo všeč. Se pravi, da potrebuje dosti vseh hranil (dušika, fosfora, apna), a razmeroma največ kalija. Toliko bolj je pepel potreben nepognojeni njivi. Če tega ni, pognojimo z mešanim umetnim gnojem ali vsaj s kalijevo soljo. Če bomo tako ravnali in kasneje zemljo držali v redu (pletev, razplevelenje i. e.) in pravočasno zatirali rastlinske bolezni in živalske škodljivce, bomo dosegli boljšo krompirjevo letino.

Če nismo uspeli z ozimnim žitom, bo treba sejati jaro (pomladansko) žito. Tudi za to mora biti zemlja založena z gnojem, sicer ne bo ne slame niti zrnja. Staro mnenje, da so žitarice manj zahtevne rastline, je pripisati dejstvu, da so se kmetovalci zadovoljili z bolj skromnim pridelkom (12-15 q na hektar). Če so danes v naprednih deželah zvišali pridelek tri in še večkratno, niso tega dosegli le z dobrimi sortami, pač pa tudi s skrbno pripravljeno zemljo in z obilnim gnojenjem.

Najprej je treba poskrbeti za dobro rast. To pospešimo z dušičnatim gnojilom, ki je hitro topljivo. Takšni so solitri (apneni — nitrato di calcio), čilski (nitrato di soda) in amonijev (nitrato ammonico). Potrosimo okrog 1/2 kg na vsakih 100 kv. m. Cez kak mesec natrosimo še enkrat. Za lepše zrnje pa poskrbimo s fosfornim gnojilom. Kakor namreč ljubi krompir razmeroma največ kalija, tako je žitaricam (zrnju) posebno po volji fosfor. V hlevskem gnoju ga je razmeroma zelo malo.

V vinogradu igrata veliko vlogo ta snov (fosfor) in kalij. Obe hrani blagodejno vplivata na ves razvoj trte, mladje je bolj krepko, kleno, odporno in zdravo ter bolje dozori. Tudi grozdje je bolj zdravo, bolje dozori in dobi več arome. To so prednosti, ki si jih želi vsak vinogradnik. Najbolje je, da pognojimo trti z gnojilom, ki vsebuje razen fosfora in kalija še dušik (fosfoazoto potassico). Na vsako trto v planti natrosimo okrog 6 dkg, na trto na latnik pa od 8 do 10 dkg

Radi bi kaj rekli tudi glede senoženj in sadnega drevja, a bi bilo, se nam zdi, odveč, ker ni, žal, za to zanimanja. Pač pa nameravamo nasloviti par besed predvsem našim kmečkim, a tudi delavskim gospodinjam s podeželja. V mislih imamo vrt in vse, kar je moč na njem pridelati: radič, solato, preteršilj, korenček i. dr. Redki so domovi, ki bi ne imeli pri hiši ali vsaj v njeni posredni bližini kos vrta. Že to pove, da je to zemljišče za hišo važno. In vendar mnoge gospodinje kupujejo povrtnino v trgovini. To je za dotične žene slabo spričevalo; nobena od njih, pa naj je še tako premožna, ne more trditi, da dobro gospodinji. Vsaka more izračunati, koliko to stane. A še nisma tega, kar bi mogla imeti na svojem vrtu: nima vsega, kar dnevno potrebuje, niti ne dobi v trgovini svežega blaga.

Gospodinje naj torej poskrbijo, da bo vrt skrbno pripravljen, globoko prekopan in temeljito pognojen, to je da bo zemlja čimbolj rahla in založena s potrebnimi hranilnimi snovmi. Kdor svoj vrt umno izkoristi, ima vse leto kaj z njega. Zato se trud — ki pa je razmeroma majhen — temeljito izplača.

Ali veš, da...

— da je v raznih nezgodah izgubilo lani v ZDA življenje 93.000 oseb in sicer 38.200 oseb zavodi prometnih nezgodi, 27.500 zaradi nezgod doma, zaradi zastrupljenj, nesrečnih ali namernih strelov, ostali pa zaradi utopitev, požarov, zrušenih hiš itd. Več žrtev nezgod v ZDA je bilo samo še v letu 1957, odstotek mrtvih pri nezgodah pa se je nekoliko zmanjšal,

* * *

— da sta se dve stari sestri Sophie in Elsie Palethore, ki ju je občina zaradi regulacijskih načrtov vrgla iz njune vile, kjer sta živeli od rojstva, od žalosti poravnali najprej vse svoje dolgove, nato pa se vrgli v morje in utonili;

* * *

— da imajo v zaporu v Poitiersu v Franciji zaprtega nekega Luciana Davida, ki se je izdajal za plemenitaša z zvenečim imenom De Breuilly, za zdravnika, filozofa in znanstvenika, kapetana Royal Air Force, častnika Cestne legije, direktorja nekega podjetja v Tonkingu itd. Če so vsi ti naslovi lažni, pa prav gotovo niso lažne njegove zaročenke, kakih 300 po številu, ki jih je zvabil na poročni oglas v časopisju in ki mu sedaj vsak dan prinašajo v zapor pakete?

* * *

— da so trije vlomilci v Kopenhagnu imeli res veliko smolo samo zaradi tega ker niso hoteli verjeti opozorilnemu napisu. Na železni blagajni, ki so si jo izbrali za svoj vlomilski cilj, je bilo namreč napisano: Pozor-dinamit. Možje so očitno mislili, da gre za prevaro blagajnika in so se blagajne lotili z varilnim ognjem, kar je seveda povzročilo silno eksplozijo in smrt enega izmed vlomilcev;

* * *

— da je Winstonu Churchillu, ki je trenutno na počitnicah v Monakovem, usel njegov najbolj priljubljeni papagaj Loody in da je stari politik ostal tako brez prica, ki se je izgubil med palmami Sinje obale;

* * *

— da je Južna Afrika kot prva od članic Commonwealtha menjala svoj valutni sistem, ki je bil v veljavi polnih 165 let, in uvedla decimalni sistem. Sedaj nima več sterlingov, šilingov in penijev temveč «rand», ki ga sestavlja 100 centezimov;

* * *

— da ima ameriško vojno letalstvo svoj glavni štab v letalu in sicer v prostornem štirimotorniku. To novost so uvedli v perspektivi če bi glavni štab na zemlji uničile rakete;

* * *

— da so kljub ameriško-kubanskem sporu znane cigare Havana v ZDA še vedno najbolj priljubljene in da se je zaradi ugodnih carinskih norm njihov uvoz iz Kube celo povečal. Odločni nasprotniki Castra sedaj protestirajo, češ da je zločin pošiljati dolarje sovražni deželi v zameno za dim, toda strastnih kadilcev to seveda prav nič ne moti;

* * *

— da so v ladjedelnici v New Portu v ZDA dogradili petnajsto ameriško atomsko podmornico, ki je obenem tretja iz serije ultrahitrih podmornic;

* * *

— da je pred dobrim tednom nenadoma izginil angleški atomski znanstvenik 53-letni Donald Ford Phillips, ki je bil zaposlen v laboratorijih v Salwicku. Komisija za atomsko energijo pravi, da ni verjetno, da bi znanstvenih pobegnil v kako tujo državo in da tudi njegovo delo ni bilo prav nič tajno. Dejal je baje samo analize za proizvodnjo uranskih goriv za atomske baterije;

* * *

— da je na londonskem letališču pristalo prvo japonsko potniško letalo vrste «DC-8» na reakcijski pogon, ki je uspešno opravilo poskusni polet pred dokončno otvoritvijo nove proge Tokio-London prek Severnega tečaja;

* * *

— da so v 38-nadstropnem steklenem sedežu OZN v New Yorku začeli «popuščati šavi», ker je palača postala pretesna a kadar zaseda Generalna skupščina. Poslopje je bilo namreč planirano za 70 stalnih delegacij, sedaj pa je njihovo število narastlo na 99;

* * *

— da je skupina demonstrantov v Rangunu zasula ameriško veleposlaništvo s paradižniki in s tem protestirala zaradi ameriške pomoči Čangkajškovim oboroženim skupinam na burmanskem ozemlju;

* * *

— da je v Bitolju v Jugoslaviji obolelo na očeh 10 oseb, ki so kljub opozorilom opazovale sončni mrk brez zaščite oči z sadimljenim steklom. V bolnišnici so ugotovili, da ne bodo izgubili vida in da gre samo za začasno izgubo občutka za posamezne barve;

* * *

— da so učenjaki v ZDA opozorili Kongres, da preti Ameriki v letu 1970 kritično pomanjkanje pitne vode. Zaradi tega zahtevajo, da se takoj začne s proučevanjem procesa pretvarjanja morske vode v pitno;

* * *

— da so mestne oblasti Hirošime dale pobudo za organiziranje «ploveče biblioteke» z 2000 knjigami, ki naj bi obiskala vse japonske otoke in sicer najprej 58 [illegible] 128. Ta nenavadna biblioteka ki bi bilo na 16-tonski ladji bila opremljena tudi z «vizualno biblioteko», t. j. s projektorjem za kulturne in vzgojne filme;

Obisk pri Lumumbovi ženi v leopoldvillskem predmestju

Pokonci me drži le ta otrok - oživljeni lik mojega Patricea

Vdova po ubitem kongoškem voditelju živi v skrajni bedi in izključno od pomoči prijateljev in sorodnikov - Povrh vsega jo še preganjajo

LEOPOLDVILLE, 15. februarja. — *Včeraj in predvčerajšnjim so novinarji zaman skušali najti ženo in brate umorjenega kongoškega premiera Patricea Lumumbe, ki so se sinoči, nenadoma, na čelu povorke «tihe demonstracije» proti zločinu, ki ga je izvršil Combe ob sodelovanju Kasavubuja in Mobutuja ter ob neposredni pomoči Belgijcev, pojavili med večjim številom demonstrantov pred hotelom «Roya», kjer ima svoj sedež Organizacija združenih narodov. Lumumbova vdova je bila z Lumumbovim bratom sprejeta pri Dajalu, pri katerem sta ostala v krajšem razgovoru ter od njega zahtevala, naj bi jim Združeni narodi pomagali, da bi se Lumumbovi vdovi izročilo truplo pokojnega moža, da bi ga mogla pokopati po domačih ljudskih običajih.*

Vtem ko so se demonstranti nahajali pred sedežem misije Združenih narodov, so demonstrante ščitile «sinje čelade» vojske Združenih narodov. To je bilo nujno, ker je po nekih poročilih pretila nevarnost, da bi jih nenadoma napadli Mobutujevi žandarji, čemur bi nujno sledilo pretepanje teh ljudi, ki so z žalostnimi obrazi in s srci polnimi gneva zaradi grozovitega zločina pred načelnikom misije ZN izražali svoje ogorčenje nad onim, kar se je v njihovi deželi zgodilo in kar se še dogaja...

Toda tudi po obisku pri načelniku poslanstva Združenih narodov Dajalu novinarjem ni uspelo, da bi prišli do Lumumbove žene in se z njo pogovorili. Vendar pa je manjšemu številu novinarjev ta načrt uspel danes in to zaradi ljubeznivosti, ki so jo do teh novinarjev pokazali prijatelji Lumumbove družine.

— Avtomobil parkirajte čimbolj daleč od hiše, fotografski aparat pa skrijte, ali ga sploh ne nosite s seboj — je svetoval neki prijatelj. — Morate biti skrajno previdni. Ne smejo vas opaziti. V bližini doma se namreč pogosto sprehajajo ne le Mobutujevi žandarji v uniformah, pač pa tudi njegovi agenti v civilu.

Zena zločinsko umorjenega voditelja kongoškega ljudstva živi na skrajni periferiji mesta in to v zelo težkih okoliščinah, v največjem siromaštvu. Hiša, v kateri stanuje, je nizka in tesna, z vsega dvemi večjimi prostori. V sobi, v kateri smo jo našli, je bila s svojim najmlajšim sinčkom. Pravkar je na ognjišču pripravljala neko hrano.

— Nihče mi nič ne pove, ali bom dobila truplo mojega Patricea ali ne — pravi med jokom. — Niti od misije Združenih narodov nisem dobila doslej še nobenega obvestila. Včeraj pa so mi celo rekli, da mi oni tu ne morejo v ničemer pomagati...

Ta mlada vdova daje videz zelo izmučene in zlomljene ženske. Ljudje, ki jo dobro poznajo, pravijo, da je v zadnjih dneh, odkar je slišala za inscenirano zgodbo o «pobegu» svojega moža, naglo ostarela.

— Takoj po objavi vesti, sem vedela, da je lažniva — pravi objokana žena umorjenega Lumumbe. — Patricea so tolkli vsi... Tako Belgijci, kot Combejevi žandarji, tako Mobutujevi vojaki, pa tudi sam Mobutu osebno. Zato je bil moj Patric ves pretolčen... Neposredno pred aretacijo pa se mi je tožil tudi za bolečine v želodcu. V takšnem stanju bi nikakor ne bil imel možnosti niti pomisliti na beg...

Nesrečna žena je bruhnila v jok in za trenutek prekinila svoje pripovedovanje.

— ... Dve smrti v vsega nekaj mesecih... To je za mene, šibko žensko, preveč — je zastokala. — Najprej, v novembru lanskega leta, mi je umrl sin, sedaj pa je mrtev tudi njegov oče, moj Patrice...

Sosedi pravijo, da Lumumbova vdova živi od tega, kar ji prinesejo prijatelji in sorodniki, največ mož njene sestre in Lumumbovi bratje. Ne ve še, ali bo še dolgo ostala v Leopoldvillu, kjer jo Combejevi žandarji preganjajo in kjer ji grozi nevarnost, kot sama pravi. Verjetno se bo morala umakniti v kako drugo mesto.

— Ne bojim se toliko zaradi sebe — pravi. — odkar je Patrice mrtev, ni niti meni veliko do življenja. Edino, kar me drži pokonci, je ta otrok, v katerem vidim oživljen lik mojega moža Patricea...

Nato je svoje objokane oči obrnila na svojega sinčka, ga pobožala po glavi, ga poljubila na lice in s tihim jokajočim glasom ponavljala: «Ubogi moj mali, uboga moja sirota...» Nato se je naglo obrnila k meni in me vprašala:

«In vi, doklej boste vi ostali tu? — me je vprašala in si medtem brisala solzne oči.

— Do jutri, morda do pojutrišnjem. So mi že ukazali, da moram od tod...

— Mnogi naši prijatelji bodo morali od tod...» je dodala. — Tu malo komu dovolijo, da bi ostal.

V tem trenutku je nekdo nekajkrat zaporedoma s pestjo udaril po vratih. Lumumbova vdova je takoj vstala.

— To niso žandarji, pač pa moja sestra. To je njen znak...

Vtem ko smo se pogovarjali, je zunaj deževalo. Nato nas je Lumumbova žena spremila do vrat, kjer je solznih oči in z otročičkom v naročju ostala na pragu. Da bi čimprej prišli do avtomobila, smo kar počez gazili po blatu, z vseh strani pa so nas spremljali pogledi presenečenih siromakov, beležnikov, ki stanujejo v tem delu Leopoldvilla.

Toda tudi v tej naglici in čeprav me je to, kar sem videl in slišal vsega pretreslo, me je napolnjevala ena in edina misel: Ali se bo našel kdo, ki se bo zanimal, ki bo poskrbel za to žensko in za njenega otroka? Ali ji bo kdo pomagal, da se bo rešila od tod, da bi ne ostala prepuščena na milost in nemilost onim, ki so njej ubili moža in njenim otrokom očeta.

ALEKSANDER MISIC
(«Politika»)

* * *

Lumumbovi trije otroci, ki že od decembra žive v nekem otroškem domu v Kairu, do včeraj še niso bili obveščeni o tem, da so njihovega očeta umorili. Žena bivšega svetnika egiptovskega poslanika v Leopoldvillu gospa Abdel Aziz Išijak ima nalogo Lumumbova sina in hčerko počasi pripraviti, da bodo žalostno vest laže prenesli.

Lumumbova vdova z najmlajšim sinčkom v naročju v svojem ubornem bivališču v predmestju Leopoldvilla

Iz umetnostnih galerij

Maria Poggi

Druga mlada sorazstavljavka Paole Ciane v občinski galeriji je akademsko izučene Maria Poggi, ki razstavlja bolj obsežna olja. Razen dveh pokrajin, podaja v ostalih delih telesno goloto in to večinoma žensko, ki jo v intimnejših zasnovah podrejeno povezuje z moškim, kot na pr. v veliki sliki «Ljubezen Eno», ki je gotovo najboljše delo njene razstave poleg «Portreta» in vzorčaste slike «Campo S. Boldo». Njen slikarski način je neke vrste čustveno predelani ekspresionizem, kjer v podajanju ljudi le-te močno povečuje od pasu navzdol poudarjajoč tako njih prvobitno spolnost. Kot žena si pač lahko dovoljuje to do nasičenosti stopnjevano ženskost, ki jo pa podaja neizzivalno, bolj v trpni kot pa napadalni obliki, kar ji vsekakor lahko štejemo v dobro. Vendar pa nas nje umetnost popolnoma ne prepričuje, ker vse preveč občutimo, da je v njej še močno umetniško vretje, ki si siloma išče izhoda do osebnejšega izraza. Zato v njenih slikah opažamo ponekod barvna nesoglasja kot tudi strpinčenost oblik v njih silnem stremljenju po zunanjem poudarku, kar je pogostoma lastno tudi močnim umetniškim značajem v njih početnem razvoju.

MILKO BAMBIC

RADIO TELEVIZIJA

Sobota, 18. februarja 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30. Glasbeni utrinki; 11.45 Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Plošče prvič v oddaji; 14.45: Mali ansambli; 15.30: «Manevri», komedija Jožeta Brejca. Igrajo člani Slovenskega gledališča; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza: Ivan Artač: Razvoj Evrope; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Strawinsky: Renard, šaljiva povest; 19.00: Sestanek s poslušalkami; 19.20: Izbor domačih in tujih motivov; 20.00: Sport; 20.40: Zbor «France Prešeren»; 21.00: «Dogodek za kroniko». Enodejanka; nato Karakteristični ansambli.

Trst

12.25: «Tretja stran»; 14.20: Italijanska povojna glasba; 15.15: Biagio Marin: «Potovanja med Oglejem in Gradežem»; 15.30: Zborovsko petje.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba po željah; 13.40: Popevke in ritmi; 14.30: Primorski tednik; 14.45: Nekaj popularnih melodij; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Domače popevke; 16.00: Dunajske melodije; 16.30: Dogodki in njih odmevi; 16.45: Flavtist Barwamser in pianist De Nobel; 17.00: Izbrali ste...; 17.40: Jazz koktail; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Doris Day; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.00: Operna glasba; 9.30: Dopoldanski koncert; 11.00: Radijska šola; 11.30: Najnovejše pesmi; 12.00: Neapeljske moderne pesmi; 13.30: Mali klub; 15.15: S. Black in njegov orkester; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Oddaja za bolnike; 17.20: Ital. folklorna glasba; 17.40: Jutrišnje športne prireditve; 17.55: Knjiga tedna; 18.10: Kako nastane umotvor; 18.25: Izžrebanje loterije; 18.30: Literarni tedenski pregled; 19.50: Italijansko smučarsko prvenstvo; 21.00: Zora združene Italije; 21.35: Magična flavta; 21.55: Radijska drama I. A. Chiusana: «Pobeg v gore»; 23.15: Plesna glasba.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: «Rešeto»; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.45: Moda; 14.00: Kavbojska in ciganska glasba; 15.00: Baletne skladbe; 16.00: Program ob štirih; 17.00: Glasba in njih izvajalci; 17.30: Eno uro s pesmijo; 20.30: Riccardo Zandonai: «Francesca da Rimini».

III. program

17.00: Koncert za klavir in orkester: A. Skrjabin, H. Villa Lobos; 18.00: Pisa in Genova v Sredozemlju; 18.50: Haendlove skladbe; 19.15: Kriminalnost v Italiji; 19.30: G. Cirri: «Sonata štev. 4»; 20.00: Vsakovečerni koncert: Bach in Lekeu; 21.30: Koncert, na programu: B. Porena, C. Pinelli, J. Brahms; 23.05: Severnoameriška kultura.

Slovenija

8.05: Glasba ob delu; 8.30: Narodni motivi; 8.55: Radijska šola: Kako potujemo; 9.25: Potovanje po Jugoslaviji; 10.15: Ernoe Dohnany: Variacije na otroško pesem; 10.40: Angleščina za mladino; 10.55: Ansambel Maurice Larcange; 11.00: Po svetu jazza; 11.30: Pionirski tednik; 11.50: Otroci izbirajo pesmico; 12.00: Skladbe S. Biničkega; 12.15: Kmetijski nasveti: Rez rodnih sadnih dreves; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13.30: Iz naših krajev; 13.50: Od arije do arije; 14.20: Sport in športniki; 15.40: S knjižnega trga; 16.00: Ali vam ugajajo?; 16.40: Obrtniški zbor Enakost iz Kranja; 17.15: Po kinu se dobimo; 17.45: Plesni zvoki, 18.00: Jezikovni pogovori; 18.15: Ivan Mane Jarnović: Koncert za violino in orkester; 18.30: Poljska zabavna glasba; 18.45: Okno v svet; 20.00: Z veselimi zvoki; 20.20: Michael Brett: Georgeu se zmeraj kaj primeri; 21.00: Za prijeten konec tedna!; 23.05: Do polnoči v plesnem ritmu.

Ital. televizija

13.00: TV šola; 17.00: TV za najmlajše; 18.00: Oddaja za analfabete; 18.30: TV dnevnik; 18.50: Vittorio de Sica pripoveduje; 19.15: Človek in knjiga; 19.55: Teden v svetu; 20.08: Sedem dni v parlamentu; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Zimski vrt; 22.30: Album italijanskega risorgimenta; 23.00: TV dnevnik.

Jug. televizija

Italija 17.00: TV za otroke. Beograd 18.00: Dušica Manojlović: Rumeni čevljček — TV igra za otroke. Ljubljana 18.45: Splav na južnem morju — TV film. Beograd 20.00: TV dnevnik. Ljubljana 20.15: TV kiosk; 20.30: Naročnik štev. 1313 — zabavno glasbena oddaja; 21.30: Cannonball — serijski film. Italija: približno ob 22.00: Zimski vrt — drugi del oddaje.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Bodite previdni, če hočete da se bo spor poravnal in da ne boste od njega imeli škode. Vaši najbližji vam bodo zelo hvaležni.

BIK (od 21.4 do 20.5.) Če se ukvarjate s trgovino ali čim podobnim, bo danes vaš dan. Veliko zadoščenje tudi v družbi in od strani prijateljev in znancev.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Izogibajte se preveč tveganim podvigom, kajti drznost bi dan s ne prišla prav. Skušajte vsak nesporazum takoj razčistiti.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne lotevajte se nobenega dela, ki bi šlo preko vaših običajnih poslov in načrtov. Večer bo zelo zabaven in prijeten. Utrujenost.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Dopoldanske ure bodo poslovno zelo bogate, kar pa ne velja za popoldne, ki ga zato skušajte izkoristiti v razvedrilo. Pismo

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Pomoč, ki vam jo bo nudil prijatelj, vam bo omogočila, da sprejmete tudi delo, ki bi ga sicer ne smeli. V domačem krogu prepirček.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Za kakršno koli poslovno zadevo se zanesite edinole na lastne izkušnje in na strokovno mnenje zaupnih oseb. Ne podcenjujte svojcev.

SKORPIJON (od 20.10. do 22.11.) Izboljšali si boste položaj. Te sreče ne uživajte sami, pač pa jo delite z vsemi svojimi, predvsem z ljubljeno osebo.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Razmere bodo terjale vso previdnost. Uspelo vam bo. Možen je spor, ki ga pa takoj poravnajte, da boste srečni sami in vsi vaši.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Več dinamizma, več dobre volje. Če se ne počutite prav, se nekoliko potrudite, da boste osrečili sebe in okolico.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) S svojimi nasveti boste pomagali osebi, brez izkušenj. Spoznali boste nekoga, ki se zanima za vas. Ne zanemarjajte starih čustvenih vezi.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zgrešeni računi bi vam znali zaigrati čudno vlogo. Bodite previdni do skrajnosti mirni, tudi če kaj v začetku ne bo prav.

Vreme včeraj. Najvišja temperatura 14.2, najnižja 7, ob 19. uri 11.5, zračni tlak 1035,3 narašča, veter 12 km severovzhodnik vlaga 56 odst., nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 9.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 18. februarja Dragoslava
Sonce vzide ob 7.03 in zatone ob 17.35. Dolžina dneva 10.22. Luna vzide ob 8.51 in zatone ob 21.
Jutri, NEDELJA, 19. februarja Mirko

Seja tržaškega pokrajinskega sveta

Dvoumno stališče predsednika pokrajine do fašističnih izgredov in dvojezičnosti

Predsednik zavrnil razpravo o interpelaciji svetovalcev NSZ, KPI in PSI - Zoževanje pristojnosti sveta - Obsodba groznega umora Lumumbe

Na včerajšnji seji tržaškega pokrajinskega sveta se je očitno pokazalo, da veje v sedanjem svetu mnogo bolj nestrpnejši veter kot v prejšnjem ter da je bil prejšnji predsednik prof. Gregoretti, čeprav tudi demokristjan, bolj širokosrčen v razlagi nalog, ki pripadajo pokrajinskemu svetu ter v načinu obravnavanja raznih vprašanj, ki presegajo upravni okvir.

Svetovalci KPI so namreč predložili resolucijo, v kateri so izrazili solidarnost z raznimi drugimi občinskimi in pokrajinskimi sveti, ki so odločno zavrnili tako imenovano okrožnico «Scelba», ki zožuje kompetence izvoljenih svetov ter jim dejansko odreka resnično avtonomijo. Predsednik dr. Delise ni hotel dati te resolucije na dnevni red, češ da se mora pokrajinski svet omejiti v glavnem na upravna vprašanja ter obravnavati razen upravnih zadev le tiste, ki zanimajo skupnost, ki pa hkrati ne posegajo v kompetence drugih organov. Delise je dejal, da ne namerava spremeniti pokrajinskega sveta v «mali parlament».

Svetovalec KPI Sema je dejal, da se ne zadovoljuje z Delisejevim odgovorom, saj se v njem jasno vidi poskus zoževanja pristojnosti pokrajinskega sveta, omejevanja argumentov, o katerih sme razpravljati, in uveljavljanje oblastnosti in samovolje. Sema je dejal, da se je mnogo občinskih in pokrajinskih svetov uprlo takšni razlagi njihove pristojnosti ter navedel daljšo izjavo univerzitetnega profesorja in predsednika turinskega pokrajinskega sveta demokristjana Grossa, ki se je odločno uprl omenjeni okrožnici. Sema je zatem dejal, da ne bo njegova skupina sprejela ukazov, saj bi to pomenilo, da se odreka mandatu, ki so ji ga poverili volivci.

Predsednik Delise je nato sporočil, da so 7. februarja svetovalci NSZ, KPI in PSI zahtevali izredno sklicanje pokrajinskega sveta, da bi razpravljali o naslednjem dnevnem redu:

«Protest pokrajinskega sveta proti hujskaški gonji proti slovenskemu prebivalstvu v pokrajini, do katere je prišlo tudi z dejanji fašističnega nasilja, ter sklep o intervenciji pokrajinskega sveta pri vladnih oblasteh, da se ti izgredi preprečijo.»

14. februarja pa so svetovalci Josip Pečenko, Paolo Sema, Mario Kolenc in Paolo Medani predložili naslednjo interpelacijo:

«Podpisani pokrajinski svetovalci izročajo gospodu predsedniku pokrajine to interpelacijo, da bi zvedeli, zakaj ni sklical izredne seje pokrajinskega sveta, ki jo je zahtevala tretjina svetovalcev na podlagi člena 235 občinskega in pokrajinskega zakona in člena 4 pravilnika pokrajinskega sveta za obravnavanje naslednje resolucije:

1. Protest pokrajinskega sveta proti hujskaški gonji, do katere je prišlo v preteklih dneh tudi z dejanji fašističnega nasilja ter sklep o intervenciji pokrajinskega sveta pri vladnih oblasteh, da se ti izgredi preprečijo.

Interpelanti menijo, da se mora spričo položaja, ki je nastal zaradi divjaških dejanj, ki so jih sprožili fašistični elementi, pokrajinski svet izreči za zaščito pravic slovenske manjšine, proti nestrpnosti in ščuvanju k sovraštvu, in sicer v duhu republiške ustave in obveznosti, ki jih je podpisala vlada.

Sklicanje izredne seje sveta je postalo še bolj nujno zaradi objave odloka vladnega generalnega komisariata, ki prepoveduje za 30 dni vsako javno manifestacijo, s čimer hudo krni demokratične pravice, potrjene v ustavi: pravice, ki jih mora pokrajinski svet kot izvoljeno predstavniško telo nujno braniti.

Podpisani svetovalci interpelirajo gospoda predsednika tudi zato, da bi zvedeli, kako namerava skupno s pokrajinskim odborom tolmačiti težnje italijanskega in slovenskega prebivalstva v pokrajini po mirnem sožitju ob spoštovanju enakopravnosti vseh državljanov ter potrebo po preklicu omenjenega odloka, tako da se takoj ponovno vzpostavijo osnovne državljanske pravice, med katerimi je tudi pravica do shajanja na javnih manifestacijah.»

Delisejev odgovor na to je bil namerno dvoumen. Glede pomanjkanja sklicanja izredne seje se je predsednik pokrajine skliceval na neke neprepričljive formalne pomanjkljivosti, češ da je to zasedanje pokrajinskega sveta že izredno. «Na vsak način ne bi bilo zahtevano sklicanje in diskusija o resoluciji prispevali k pomiritvi med prebivalstvom, kajti diskusija bi se nujno razširila na izvore, ki se le slučajno nanašajo na vprašanje dvojezičnosti, ki pa spadajo v zgodovinski okvir dolge in ostre borbe italijanskega prebivalstva v preteklih stoletjih v obrambo svojega jezika, kulture, narodnosti; borbe, ki je stala tudi v bližnji preteklosti kri nedolžnih žrtev, žalost in obup tisočev ljudi, ki so morali zapustiti zemljo svojih dedov, da so lahko ostali Italijani».

Po tem izlivu, ki jasno kaže njegovo nacionalistično miselnost, je predsednik pristavil, da se mora nasilje obsoditi, pa naj pride od koder koli. Toliko bolj obsodbe vredni so tisti, ki vcepljajo sovraštvo in nestrpnost, kar nujno sproža nasilje. Predsednik je zatem dejal, da obstaja poleg fizičnega nasilja, ki se sproži na ulicah in trgih, tudi moralno nasilje, ki deluje lokavo in nenadzorovano v senci.

«Pri tem je moja dolžnost — je dejal dr. Delise — da opozorim javno mnenje na nasilje hujskaških elementov proti prebivalcem v gornji okolici, Slovencem in Italijanom, ki nosijo samo to krivdo, da nočejo pristajati na določena politična in nacionalistična gledišča. Gre za skromne ljudi, za katere je postalo družbeno življenje nemogoče in ki zato prosijo, da bi jih premestili drugam».

Zatem je dr. Delise pristavil, da si morajo vsi tisti, ki res verjamejo v možnost civiliziranega sožitja, prizadevati, da se spoštujejo osnovna načela demokratičnih svoboščin, saj sta hujskaštvo in nestrpnost najhujša sovražnika teh načel. «Naše ljudstvo potrebuje mir — je nadaljeval — ter bo zato znalo odkriti in obsoditi sejalce mržnje, tiste, ki hujskajo k nasilju in vse tiste, ki ogrožajo demokratični napredek v koviru italijanskega naroda».

Končno je dr. Delise dejal, da bo tolmačil pri vladnem komisarju te težnje prebivalstva pokrajine ter tudi potrebo — da se za ohranitev dobrih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, na katerih smo še posebno zainteresirani — pri uveljavljanju londonskega memoranduma izvaja ne le po obliki marveč tudi vsebinsko načelo reciprocitete, tako da se bodo iste pravice, ki so priznane slovenski manjšini v tej pokrajini, uveljavile tudi za Italijane, ki so ostali «na področju Istre, ki ga upravlja Jugoslavija».

Če ne bi bilo nič drugega, že ta konec kaže na neiskreno stališče predsednika pokrajine, ki je le formalno obsodil zadnje izgrede, hkrati pa posredno razlagal, da so tudi zgodovinsko utemeljeni. Iz njegovih besed tudi jasno izhaja popolnoma izkrivljena teza o «reciprociteti», ki bo najbrž konjiček, katerega bodo jahali tudi ob bližnjem zasedanju mešane komisije.

Navedli smo Delisejeve besede skoraj v celoti, tako da bodo vsi videli, kakšna je demokristjanska morala in s kakšnim zvijanjem obravnavajo to vprašanje, da se ne bi zamerili fašistom in tudi zato, ker so še v mnogih izmed njih usedline narodnostne nestrpnosti, ki jo hkrati obsojajo in povzdigujejo.

Na te besede je svetovalec KPI Sema v začetku nekam čudno reagiral, saj je rekel, da «se skoraj popolnoma strinja z njimi». Zatem pa je pravilno obsodil ravnanje dr. Deliseja, ki ni sklical izredne seje. Sema je dejal, da so fašistični sejalci mržnje namerno lažno prikazovali posledice «dvojezičnosti», toda resnična dvojezičnost se bo končno uveljavila. Pri teh njegovih besedah je nastal v dvorani hrup in najbolj nestrpni demokristjanski šovinist odbornik Degano je dejal «Te speterà!»

Zatem je predsednik dejansko odvzel Semi besedo, češ da ni sprejel interpelacije na dnevni red.

Pred obravnavanjem upravnih vprašanj je svetovalec Gombač (KPI) ostro obsodil umor Lumumbe, k čemur se je pridružil tudi predsednik Delise, ki je dejal, da «nas umor Lumumbe navdaja z grozo». Sledil je upravni del seje, o čemer bomo pisali prihodnjič.

Protest demokratičnih žensk zaradi umora Lumumbe

Članice delegacije ZDŽ, ki je včeraj dopoldne izročila protestno pismo na belgijskem konzulatu zaradi umora Lumumbe in njegovih tovarišev

Delegacija izvršnega odbora Zveze demokratičnih žena v Trstu je včeraj izročila predstavniku belgijske vlade v Trstu protestno pismo zaradi umora Patrica Lumumbe in njegovih sodelavcev. V imenu 7.000 članic omenjeni odbor energično protestira zaradi barbarskega umora Patrica Lumumbe in njegovih tovarišev ter izraža tudi ogorčenje tržaških žena. Tak zločinski umor, poudarja izvršni odbor ZDŽ, je presunil ves svet in ponovno dokazuje, da kolonialisti uporabljajo taka ogabna sredstva in umore, ker se ne morejo upirati ljudstvu, ki se bori za svojo svobodo, misleč, da bodo s takimi sredstvi rešili vprašanje in ščitili svoje interese. Lumumbovi otroci, afriške žene in matere bodo skupno z moškimi nadaljevale to, kar so kolonialisti hoteli zatreti z usmrtitvijo Lumumbe.

Zveza demokratičnih žena izraža svojo solidarnost Lumumbovim svojcem in kongoškemu prebivalstvu.

—«»—

Proračun 1961 tržaške občine

Proračun predvideva primanjkljaj 1.953 milijonov lir

Včeraj je tržaška občinska uprava odposlala občinskim svetovalcem načrt proračuna za tržaško občino za leto 1961.

Iz načrta je razvidno, da bi po mnenju občinske uprave znašali skupni dohodki v tem letu 5.695.000.000 lir, a izdatki 7.648.000.000 lir. Iz tega sledi, da bi znašal primanjkljaj približno 1.953.000.000 lir. To vsoto bi moral dodeliti vladni komisariat v obliki integracije. Stroški za občinske uslužbence znašajo 4.583.000.000 lir, ali 89 odst. celotnih dejanskih letnih dohodkov. V primerjavi z lanskim letom so ti stroški zrasli za 429 milijonov lir, in sicer zaradi večjih dajatev ustanovi INPS. Občinskih uslužbencev je 3.217 in sicer 230 več kot lani. To pa zaradi ustanovitve zbora mestnih redarjev.

Načrt predvideva tudi izdatek 25 milijonov lir za odkup openskega tramvaja. Prav tako predvideva nadaljnji izdatek 73 milijonov lir za prevzem v lastno režijo pogrebnih prevozov. Vendar se predvideva, da bodo odgovarjajoči dohodki pokrili ta izdatek.

—«»—

Tatovi motornih vozil vedno na delu

Neznanci so ukradli lambreto, ki jo je Andrea Franco iz Ul. Farneto 30 parkiral v Ulici Cologna, ter vespo, ki jo je Giovanni Bernardis iz Ul. Giulia 63 pustil nekaj časa na cesti blizu svojega doma.

—«»—

Zaporni nalogi

Na podlagi zapornih nalogov so agenti javne varnosti aretirali in odpeljali v zapore 45-letnega Luigija Blasija od Sv. Ivana 987, ki bo moral odsedeti dva meseca zapora zaradi kršitve cestnega zakona. Razen tega so aretirali tudi 47-letnega Pietra Battistello iz Ul. S. Maurizio 10, ki bo moral odsedeti 1 mesec in 15 dni zapora zaradi preštva

Danes praznuje na Pregarjah svojo 70-letnico Viktor Bubnič. Žena, sinova, hči, vnuki in drugi sorodniki mu ob tem lepem jubileju čestitajo in želijo še mnogo let zdravja.

Danes slavita 50-letnico poroke
JOSIPINA
in JAKOB ZAGAR
iz Bazovice
Hčerki Marija in Zora z družinama jima kličejo: še na mnoga leta!
Bazovica,
18.2.1911 — 18.2.1961.

Včeraj je na tržaški univerzi diplomiral
HUMBERT MAMOLO
za doktorja političnih ved.
Njegovi kolegi in prijatelji mu iskreno čestitajo

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Italo Svevo kot dramatik

Včeraj «Soprog» v Novem gledališču

Italo Svevo nam je bil včeraj zvečer predstavljen kot dramatik; njegov «Soprog» je prvič stopil na odrske deske (že prej pa ga je režiser Sandro Bolchi pripravil za radio). Avtor je po tej preizkušnji prejkoslej ostal bolj pisatelj kot pa dramatik. Zato režiserjevo delo ni moglo biti lahko, saj gre skoraj ves čas le za dialog in večinoma sta na odru le po dve osebi. Toda tudi ta dialog redkokdaj prestopi meje neke umirjenosti, tako da si gledalec prav lahko predstavlja, da bi mu zadostovalo delo brati.

Odvetnik Federico Arcetri (Luciano Alberici) je umoril svojo prvo ženo, ker ga je varala. Pri procesu je bil oproščen, ker je pač branil svojo čast. Poročil se je potem z Bice (Anna Miserocchi), toda njegova ljubezen je ostala ves čas pri prvi ženi, tako da niti tako močno ne občuti, ko zve, da ga vara tudi druga žena. Vendar v tem primeru ni šlo za kaj hujšega kot nekaj pisem in sestankov. V vse to je pa bila žena pravzaprav prisiljena, ko je čutila, da možu mnogo ne pomeni. Toda tudi volja žene, biti možu vedno ob strani, ne more v njem izbrisati podobe prve žene.

Delo, ki ga je Bolchi vestno pripravil, je pri občinstvu doseglo sprejem, kot ga je bilo pričakovati spričo imena Itala Sveva, ne da bi sicer posebej navdušilo. Igralci, ki so postavili solidne like, niso šli nikjer čez povprečje; res pa je tudi, da jim tekst ni nudil posebnih priložnosti, razen odvetniku s katerim pa Alberici ni po vsem zadovoljil, in Bice, ki ji je dala verjetno podobo Anna Miserocchi. Ostale vloge so imeli Carlo Bagno, Omero Antonutti, Margherita Guzinati, Marisa Fabbri, Lidia Braico in Giorgio Valletta.

Sceno in kostume iz dobe ko se zgodba odigrava, je poskrbel Guido Marussig.

GLEDALIŠČA

VERDI
Nadaljuje se pri gledališki blagajni prodaja vstopnic za Wagnerjevo opero «Tannhäuser», ki jo bodo igrali prihodnji torek ob 20.30 za abonma A za partner in lože ter abonma B za galerije.

TEATRO NUOVO
Danes ob 21. uri za abonma B ponovitev dela Itala Sveva «Zakonski mož».
Jutri ob 21. uri za CUC «Zemlja se trese» Luchina Viscontija.
V ponedeljek igra za koncertno družbo pianist Clifford Curzon.

KINO

Fenice 15.00 «Pugni, pupe e pepite». John Wayne, Capucine.
Excelsior 15.30 «Venera v krznu iz norke». Elisabeth Taylor, Eddie Fisher in Laurence Harvey. Metrocolor.
Filodrammatico 16.00 «Tatovi». Toto.
Grattacielo 16.00 «Kirasir». Renato Rascel, Tino Buazelli, Claudia Mori.
Arcobaleno 16.00 «Zadnji Viking»
Supercinema 16.00 «Watussi». Technicolor. George Montgomery. Taina Elg.
Alabarda 16.00 «Polnočna čipka». Technicolor. Doris Day, John Gavin.
Aurora 16.00 «La ciociara». Prepovedano mladini.
Capitol 16.00 «Zločinec je pri vratih». Stanley Baker, Jane Crafford.
Garibaldi 13.30 «Kačja koža». Marlon Brando, Anna Magnani. Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 «Najbolj razkošna ladja mornarice». Technicolor.
Impero 16.30 «Car Aljaske».
Italia 16.00 «Polnočna čipka». Technicolor. Doris Day, John Gavin.
Massimo 16.00 «Kapetanova hči». Oleg Strigenov, Sergej Lukianov.
Moderno 16.00 «Macist v dolini kraljev». Technicolor. Mark Forrest, Chelo Alonso.
Astra 16.30 «Nasilno poletje».
Astoria 16.00, 19.00, 21.30 «Srebrni kelih». Technicolor. Paul Newman, Virginia Mayo.
Vittorio Veneto 16.00 «Midva neznanca». Kirk Douglas, Kim Novak.
Marconi 16.00 «Rdeče sence». Technicolor. John Wayne.
Ideale 16.00 «Dvoboj pod soncem». Gregory Peck. Prepovedano mladini.
Savona 16.00 «Vohunstvo na vrhuncu». Ernest Borgnine.
Odeon 16.00 «Petrograjske noči». Technicolor. Ivan Desny.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 18. t. m. ob
v AVDITORIJU v TRSTU
premiera
PAVEL GOLIA
SNEGULJČICA
mladinska igra v osmih sl
Režiser: JOŽKO LUK
Scenograf: JOŽE CESA
Glasba: prof. KAREL BOŠTJAN
Koreograf: ADRIJAN VIL
Kostumograf: inž. arh. MILENA MATUL
Osebe: Sneguljčica - Mir Caharija (Igr. šola); Vitez vio Bogatec (Igr. šola); Kr ca - Zlata Rodoškova; M Modest Sancin; Poveljnik že - Alojz Milič; Lovec - Guštin; Frice - Stane Ra sen; Frace - Danilo Turk; glici - Sonja Pulger in T Šišković; Škratje - Justo K ta, Silvij Kobal, J. Cesar, do Kokošar, Adrijan R Edvard Martinuzzi, Josip F Paž - Edvin Guštin. Nastopajo še: dvorjani, d janke, paži, vojaki, sple
* * *
Ponovitev jutri 19. t. m. ob 16 v Avditoriju v Trstu
Prodaja vstopnic danes m. do 12.30 v Tržaški garni, Ulica sv. Frančiška tel. 61792 ter eno uro pred četkom predstav v baru scolin, Ul. Teatro Romano (nasproti Avditorija).

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK - KONTOVEL
vabi
jutri 19. t. m. ob 1 v dvorani na KONTOVELU
na
Prešernovo proslavo
Sodelujejo: pevski zbor in tambura zbor prosvetnega druš Prosek - Kontovel ter folklo na skupina p. d. «A. Č z Opčin.
Sledijo recitacije in pevske točke.

ŠOLA GLASBENE MATICE
TRST
V ponedeljek, 20. t.m. ob 18 v šolski dvorani (Ul. R. Manna 29)
Prešernova proslava
pri kateri bodo nastopali jenci z recitacijami, sklad za klavir, violino in harmo ter otroški pevski zbor pod stvom prof. Karla Boštjanči
VLJUDNO VABLJENI

Sestanek gospodarskih predstavnikov v Kopru

Velik pomen avtonomnega računa za gospodarstvo obeh področij

Sklenili so predložiti izpremembe uvoznih list - Predlogi tržaške trgovinske zbornice za takojšnje sestanke mešanih komisij glede elektrike, cestnih zvez in turizma

V četrtek so se v Kopru sestali predstavniki izvršnega odbora tržaške delegacije italijansko jugoslovanske trgovinske zbornice s člani odbora za obmejni promet jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice s sedežem v Beogradu. Sestanek je bil v prostorih trgovinske zbornice v Kopru.

Na sestanku so bili za jugoslovansko stran prisotni med drugimi: predsednik odbora dr. Bogdan Novak, predsednik trgovinske zbornice Koper inž. Alojz Lesjak, ravnatelj podjetja Intercomerc Katalinič, predsednik in tajnik puljske trgovinske zbornice. Za Trst pa so bili med drugimi prisotni: predsednik delegacije dr. Eugenio Vatta, podpredsednik Dušan Košuta, člani odbora Morandini, Petruco, Mosetti, ravnatelj TKD Kocjančič, tajnik delegacije dr. Maurel in drugi.

Med sestankom so podrobno proučili možnosti povečanja zlasti obmejnega trgovinskega prometa. Na tej osnovi so sklenili, da bodo odgovarjajočim oblastem predložili nekatere predloge za izpremembo uvoznih list, ki so priložene sporazumu o obmejni trgovinski izmenjavi, tako da bi liste bolje odgovarjale stvarnim potrebam izmenjave. Govora je bilo tudi o licencah in načinu izdajanju ter roku, za katerega se izdajo.

Podčrtali so velik pomen, ki ga imajo za obe področji sporazumi o trgovinski izmenjavi in zlasti sporazum o «avtonomnem računu», ki ima pomembne posredne in neposredne gospodarske posledice.

Izvedeli smo tudi, da je tržaška trgovinska zbornica v smislu sporazumov, ki so bili sprejeti med razgovori v Ljubljani, že poslala Trgovinski zbornici Slovenije pismene predloge glede izvajanja sprejetih sklepov. Tako so predlagali, da bi se takoj sestali strokovnjaki glede proizvajanja in razdelitve električne energije, člani tehnične komisije za cestne zveze in predložili nekatere ukrepe za razvoj turizma. V tej zvezi smo tudi izvedeli, da so že dali tiskati nekaj propagandnih lepakov in brošur v slovenščini.

—«»—

Zvišana cena mleka na 85 lir

Pokrajinska komisija za cene je včeraj odobrila predlog, da se zviša cena za liter mleka od 82 na 85 lir. Zvišanje so zahtevali trgovci na debelo in na drobno, ker so se baje podražila odkupna cena pri proizvajalcih. Nova cena za mleko pa bo začela veljati šele, ko jo bo potrdil pokrajinski odbor za cene.

PREDAVANJE

Narodna in študijska knjižnica v Trstu priredi v torek, 21. februarja ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9/I predavanje. Predavala bo tov. Marija Vilfanova «O družbenih premikih na Slovenskem».

Krvav zaključek družinskih prepirov

Z nožem napadel svojo ženo

Včeraj dopoldne so z rešilnim avtomobilom pripeljali v bolnišnico, kjer so jo nujno sprejeli na II. kirurški oddelek 24-letno Mario Grazio Jocobone poročeno Stolfa iz Ulice delle Linfe 47, ki se bo morala zdraviti deset dni zaradi rane na prsnem košu.

Žensko je ranil z nožem njen mož med prepirom na dvorišču stavbe, kjer stanuje tašča. Med zakoncema je bilo že več prepirov in ženska se je na vsak način hotela ločiti od svojega moža, ki pa ni maral ničesar o tem slišati. Stolfova se je zaradi tega že pred dnevi obrnila na nekega odvetnika, predvčerajšnjim pa se je zatekla k svoji materi, ki stanuje na Trgu sv. Alojzija št. 1.

Stolfa se je včeraj še bolj razjezil in je okrog 9. ure odšel na dom tašče, kjer je srečal na dvorišču svojo ženo. Beseda je dala besedo in kar na lepem je Stolfa potegnil iz žepa nož ter planil na ženo, ki je bila tako iznenadena, da ni mogla zbežati. Zabodel jo je z nožem v prsi, na srečo pa ni ranil srca. Ženska se je zgrudila, Stolfa pa je naglo zbežal.

Domačini so ji priskočili na pomoč in poklicali rešilni avtomobil ter obvestili policijo, ki je začela takoj iskati napadalca. Agenti letečega oddelka so ga našli popoldne na domu nekega njegovega prijatelja in ga odpeljali na zasliševanje.

Slika nam kaže mandljevec v cvetju, enega od tolikih, ki prav te dni cvetejo na vsem našem področju — od Štivana do Miljskih hribov. Presenetljivo lepo in toplo vreme zadnjih dni je odločilno vplivalo na razcvet mandeljnov, ki so pri nas prvi znanilci pomladi. Zanimivo je, da so prvi mandeljni zacveteli že zadnje dni januarja, tako da z njih sedaj cvetje že odpada.

Vsi se več ali manj čudimo lepemu vremenu, zlasti še po tolikem dežju v decembru in januarju. Vprašanje je — če bo vreme tudi vnaprej držalo? Tu moramo najprej ugotoviti, da se dolgoročna napoved vremenoslovcev vsaj za prvo polovico februarja ni izpolnila, kajti predvideno je bilo mrzlo vreme z obilnimi padavinami. Za naprej so vremenoslovci še v začetku letošnjega leta obetali izboljšanje, tako da bi morali imeti v naslednjih dneh še vedno lepo vreme, medtem ko naj bi v začetku marca pritisnil spet hud mraz s snegom. Upajmo, da se bo napoved le delno uresničila, namreč kar zadeva drugo polovico februarja, za naprej pa si želimo, da bi ostalo vreme lepo in marcu primerno toplo.

—«»—

Zasačili so ga

Agenti javne varnosti so včeraj zjutraj zasačili 45-letnega Guerrina Orlanda iz Ul. Gozzi 5, ki je hotel skriti v grmičevje blizu Stopnišča Lauri železne cevi, ki jih je ukradel v neki stavbi, ki jo rušijo v Ul. Romagna. Agenti so ga odpeljali na zasliševanje, nato so ga aretirali in ga bodo prijavili sodišču zaradi tatvine.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

PRIMORSKI DNEVNIK
UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Izpred porotnega prizivnega sodišča

Ubiti je hotela svojo hčerko ki je bila stara komaj 4 mesece

Prekinjena razprava proti devetim osebam obtoženim tihotapstva

Včeraj se je začela pred prizivnim porotnim sodiščem razprava proti Neddi Cosimelli por. Però, ki je bila obtožena nameravanega umora svoje hčerke, stare tedaj komaj 4 mesece in pol, ter večkratnega splava. Na zatožni klopi bi morale sedeti tudi še nekatere druge osebe, ki so bile prisotne na procesu prve stopnje. Gre predvsem za 77-letno Roso Cuccagna, ki je obtožena skupaj s svojim sinom Antoniom omenjenega prekrška. Potem se vrstijo še naslednje osebe: Giulia Zannini, vdova Turco iz Ul. Petronio, ki naj bi pripomogla Neddi dvakrat k splavu (ženska, ki bi bila sedaj stara 75 let, je lanskega leta umrla), 36-letna Odinea Marcucci por. Pistilli iz Ulice dei Porta, ki naj bi glavno obtoženko nagovorila k splavu in ji priporočila Turcovo, 45-letna Kristina Filipčić, por. Štrukelj, iz D'Annunziovega drevoreda, ki naj bi Neddi Perojevi posodila 10.000 lir, da bi si plačala splav, in končno še 53-letna Bruna Pison, vdova Rigotti, iz Ul. Mauroner, ki je glavni obtoženki dala več injekcij, pa čeprav ni bila bolničarka.

Kot smo že omenili, je osrednja osebnost tega procesa Nedda Cosinelli. Njo obtožujejo, da je 2. septembra 1958. leta v vodi kuhinjskega lijaka hotela utopiti svojo 4-mesečno hčerko Danielo. Zgodba te družine je kratka in tragična. Po prvih izjavah Cosinellijeve je treba iskati njen začetek v zakonu z 42-letnim Carlom Peròjem, v katerem se je 1950. leta rodil sin Franco. Kaže, da se je v Perojevi družini precej govorilo o denarju in denarni stiski ter o pretesnem stanovanju (Carlo in Nedda sta stanovala namreč pri tašči Rosi Cuccagna v Ulici Biasoletto 16). Predvsem so se bali kakega novega bitja, ki bi se lahko pridružil doraščajočemu Francu. Kljub vsemu pa je prišla na svet mala Daniela, ki je prinesla v družino Peròjevih pravo nesrečo. Nedda je postala živčna in dvakrat jo je menda hotela zadaviti. Morala je v umobolnico na zdravljenje, toda zadeva ni bila resna, ker je šlo za živčno izčrpanost. Prehitro prekinjeno zdravljenje pa ji je bolj škodilo kot koristilo. 2. septembra 1958 pa je prišlo do tragedije. Cosimellijeva se je znašla sama s hčerko v kuhinji. Malo Danielo, ki je imela oslovski kašelj, je prinesla v kuhinjo in jo potlačila pod vodo, ki jo je spustila v lijak. Morda bi jo še držala pod vodo, da je ni glas njenega sina Franca, ki se je igral pred hišo, priklical na okno. S tem je Franko nevede rešil sestrici življenje. Cosimellijeva je položila Danielo v košaro, menda jo je pokrila z odejo ter zbežala na cesto, tu je poljubila Franca in odšla. Nekaj časa je tavala po mestu in se končno zglasila pri upravni policiji v Ulici Giulia, kjer je izjavila, da je ubila hčerko. Kmalu zatem je avto z agenti javne varnosti že zdirjal v Ulico Biasoletto, kjer so našli Danielo živo ter jo odpeljali v otroško kliniko. Izkazalo se je, da deklica ni utrpela resnih poškodb.

Na komisariatu je Nedda vse to priznala ter obtožila moža in taščo, da sta jo silila k splavu, in sicer zaradi revščine. Prav zato je hotela tudi hčerko ubiti.

V jutranjih urah 12. decembra 1959 je porotno sodišče, ki mu je predsedoval dr. Rossi, spoznalo Neddo Cosimelli za krivo vseh obtožb. Ker ji je priznalo delno slaboumnost ter olajševalne okoliščine na podlagi člena 62 bis kazenskega zakonika, jo je obsodilo na 7 let zapora s pomilostitvijo dveh let. Za isto dobo so ji odvzeli materinsko pravico. Po prestani kazni pa bi morala še za tri leta na zdravljenje v umobolnico. Tudi ostale obtožence je sodišče spoznalo za krive. Carlo Però je bil obsojen na dve leti in dva meseca zapora, Rosa Cuccagna na 2 leti in 6 mesecev, Odinea Marcucci in Kristina Filipčič na 2 leti, Giulia Zanin pa na 3 leta zaporne kazni. Peròju, Marcuccijevi in Filipčičevi so pomilostili dve leti, Cuccagnevi in Turcovi pa zaradi starosti vse zaporno kazen. Končno so porotniki priznali amnestijo Bruni Pison.

Proti razpravi prve stopnje so se pritožili vsi obsojenci. Na včerajšnjem zasedanju sta Carlo in Nedda Però potrdila vse prejšnje izpovedi. Državni tožilec je v svojem govoru zahteval, da prizivno porotno sodišče potrdi prvotno razsodbo. Zahteval je samo, da se priznajo splošne olajševalne okoliščine Carlu Peròju in njegovi materi.

Nato je spregovoril odvetnik Morgera, ki je zahteval, da se obtožnica proti Neddi Però spremeni v smislu telesnih poškodb. Skušal je dokazati tudi, da je Nedda hotela umoriti Danielo v hudi duševni zmedenosti. Ko pa je zaslišala Francov klic, se je zavedla svojega dejanja ter se prostovoljno odrekla svojim morilskim načrtom. V tej zvezi je odv. Morgera prečital vrsto pravorekov kasacijskega sodišča. Dokazoval je še nadalje, da gre samo za en splav, medtem ko je bil drugi popolnoma naraven in so ga povzročile hude duševne motnje. Odvetnik Morgera je zahteval tudi, da prizivno porotno sodišče prekliče odlok sodišča prve stopnje glede zdravljenja Peròjeve v umobolnici za dobo treh let po prestani kazni.

Razprava se bo nadaljevala 23. t. m., ko bo spregovoril še odvetnik Kezich. Ob začetku včerajšnje razprave je predsednik dr. Palermo zaprisegel nove porotnike, ki so naslednji: prof. Gervasio D'Eredità iz Gradiške, Liliana Agapito iz Tržiča, prof. Guido Gioseffi iz Trsta, Tullio Cauzer iz Tržiča, Furio Giorgini iz Milj ter Marcello Bassa iz Trsta.

Predsednik Palermo; tožilec Meyer; zapisnikar Vascon; obramba Morgera in Kezich.

Včeraj se je začela pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Edel, razprava proti devetim osebam, ki so obtožene tihotapstva ter raznih drugih težjih in lažjih prekrškov. Glavna obtoženca sta 61-letni Giovanni Zorzet od Zg. Magdalene ter njegov sin Nino. Na zatožni klopi sedi tudi Ninova žena, ki je med drugim obtožena, da je nagovarjala moža, naj strelja na financarje. Dogodek, ki je pripeljal te tri osebe in ostale obtožence pred sodišče, se je odigral ponoči 2. oktobra lanskega leta, ko so financarji prišli na sled močno razviti tihotapski dejavnosti s cigaretami. Pri aretaciji Zorzeta in njegovega sina je prišlo do spopada z agenti in pri tem je gospodar z motiko ranil financarskega inšpektorja.

Na včerajšnjem zasedanju je obramba zahtevala, da se proces odloži, ker bi bilo treba zaslišati še nekatere druge priče. Sodišče je zahtevo sprejelo.

Slovensko planinsko društvo v Trstu objavlja:
Predavanje Aleša Kunaverja, udeleženca «JUGOSLOVANSKE ODPRAVE, o «JUGOSLOVANSKIH ALPINISTIH NA VRHOVIH TRISULOV V HIMALAJI» s spremljavo zelo številnih barvnih diapozitivov, bo v ... dne 24. t. m. ob 20.30.

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 18. t. m. z začetkom ob 19.30, jutri 19. t. m. z začetkom ob 16. uri Universal Cinemascope barvni film
Čas za življenje
(Tempo di vivere)
Nastopata: JOHN GAVIN in LIESELOTTE PULVER

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 17. februarja t. l. se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 9 oseb.
RODILI SO SE: Fabiana Carbone, Fulvia Trebse, Maurizio Turk, Paola Weiss, Gloria Trani, Annamaria Basa, Antonio Nocera, Marisa Bellezza.
UMRLI SO: 54-letni Vincenzo Verde, 80-letni Guglielmo Bordin, 70-letni Gino Moretti, 75-letna Santa Perich vd. Verni, 66-letna Maria Tulliak por. Zogolini, 74-letna Claudia Mussunich por. Lupieri, 84-letni Matteo Romani, 22-letni Silvano Pecchiari, 1 leto stara Cinzia Batici.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN
Biasoletto, Ul. Roma 15; Manzoni, Ul. Settefontane 2; De Colle Ul. Revoltella 42; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19.

Slike, ki jih je posnel Mario Magajna na plesih v dvorani na stadionu «Prvi maj» so na ogled v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20.

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO
(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	65
limone	106
mandarini	83
jabolka I.	77
jabolka II.	34
hruške I.	118
hruške II.	29
pesa	29
artičoke	25
zelje	47
ohrovt	53
cikorija	36
čebula	47
koromač	41
razna solata	136
krompir	25
rdeči radič	313
zeleni radič II	176
zelena	83
špinača	125
cvetača	47

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec)

Danes odpotuje v Prago tržaška gosp. delegacija

Razpravljali bodo o obnovitvi pogodbe glede prometa ČSR skozi tržaška Javna skladišča - Nezadovoljiv promet januarja

Danes zvečer odpotuje v Prago gospodarska delegacija, ki se bo tam pogajala za obnovitev pogodbe o tranzitnem prometu ČSR skozi tržaška Javna skladišča, ki so jo podpisali februarja lanskega leta. Delegacijo sestavljajo: predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi, predsednik združenja spediterjev Gropaiz, generalni ravnatelj Javnih skladišč dr. Bernardi in predstavnik državnih pomorskih družb dr. Miliani.

Predvidevajo, da bodo razgovori trajali do 24. februarja in da bo mogoče skleniti novo še mnogo ugodnejšo pogodbo o tranzitnem prometu ČSR skozi Trst, ki bo predvidevala najmanj 200.000 ton češkoslovaškega tranzita skozi Trst, medtem ko je prva pogodba predvidevala 150.000 ton in je bila znatno prekoračena.

Do sedaj še niso znani uradni podatki o prometu tržaškega pristanišča v januarju in so znani samo podatki o prometu Javnih skladišč, ki je dosegel 134.000 ton in je bil torej mnogo nižji kot decembra, ko je dosegel 232.049 ton in kot januarja 1960. leta, ko je znašal 155.782 ton. Na osnovi predvidevanj glede prometa Javnih skladišč v februarju ugotavljajo strokovnjaki, da so znaki za razvoj pristaniškega prometa v začetku letošnjega leta dokaj slabi in da se lahko pripeti, da bo letošnji promet občutno nižji od lanskega, ko že nismo dosegli zadovoljive ravni.

Podobne ugotovitve veljajo tudi glede prometa bogatejšega raznega blaga, katerega so prepeljali skozi Javna skladišča oktobra lanskega leta 79 tisoč ton, novembra 56 tisoč ton, decembra 83 tisoč ton in letos januarja komaj 56 tisoč ton.

Konec stavke v SAIFAC Sporazum v Arzenalu

Delavci AFA še vedno stavkajo - Pred stavko pekov

Včeraj so delavci podjetja SAIFAC ponovno pričeli z delom, ker je vodstvo podjetja pristalo, da prične s pogajanji na osnovi kompromisnega predloga urada za delo. Pogajanja se bodo pričela danes ob 10. uri na uradu za delo.

Delavci podjetja AFA pa še vedno stavkajo, vendar kaže da bo urad za delo posredoval tako, da bo mogoče stavko v kratkem zaključiti. V tej zvezi so sindikalne organizacije tudi odpovedale stavko, ki bi morala biti danes v vseh podjetjih javeljskega industrijskega pristanišča v podporo stavkajočim delavcem podjetja AFA.

Na pogajanjih med ravnateljstvom in sindikalnimi predstavniki Tržaškega arzenala pa so se načelno dogovorili za ureditev plač v podjetju. Načelni dogovor predvideva, da bodo izenačili plače za one delavce, ki so neposredno v proizvodnji s plačami delavcev ladjedelnice Sv. Roka in za one, ki so plačani po odstotkih s plačami v arzenalu. V bistvu gre za pomemben napredek. Sedaj pa morajo o tehničnih dokaj zapletenih podrobnostih razpravljati še v okviru pogajanj z notranjimi komisijami.

Tudi tržaški pekj bodo stavkali 1. in 2. marca, ko bo vsedržavna stavka, ki so jo proglasile vse prizadete organizacije. Stavka se nanaša na obnovo delovne pogodbe, pri kateri delavci zahtevajo povišanje plač za 20 odstotkov, določitev minimalne plače, ureditev akorda ter vrsto drugih normativnih vprašanj.

Gasilci so imeli polne roke dela

Velik požar na Volniku

Škoda zaradi požara v trgovini Zennaro-Gentilli znaša baje 50 milijonov lir - 600 litrov alkohola po tleh

Gasilci so včeraj dopoldne ponovno pregledali pogorišče v trgovini Zennaro-Gentilli v ul. XXX. oktobra, ki jo je požar uničil v noči med sredo in četrtkom. Škoda je ogromna, ker so plameni uničili skoraj vse blago ter poškodovali stene in strop. Prabližno 50 milijonov lir. Zanimivo je, da je v istih prostorih, kjer je bila prej trgovina z igračami, nastal velik požar pred 20 leti, tudi pozimi.

Gasilci z Opčin so imeli predvčerajšnjim polne roke dela, da so pogasili požar, ki je zajel 250.000 kv. metrov površine na Volniku in je uničil precej dreves in grmičevja. Ker niso mogli sami upokrotiti požara, so poklicali na pomoč tudi gasilce iz Trsta, ki so prispeli z eno brizgalno. Pomagali so jim tudi agenti civilne policije in gozdne policije. Šele po šestih urah krepkega dela so pogasili požar.

Ko so se gasilci z Opčin vrnili v gasilski dom, so spet morali pohiteti k Banom, kjer se je vnel kup papirja in raznih odpadkov v tamkajšnjem skladišču, kjer je bil velik požar tudi konec januarja.

Tudi nad kamnolomi Faccanoni se je predvčerajšnjim pozno popoldne vnelo grmičevje, toda požar je zajel le 200 kvadratnih metrov površine.

Včeraj dopoldne pa so imeli gasilci v pristanišču izredno delo. Poklicali so jih namreč v skladišče št. 26, kjer je počila železniška cisterna in je iz nje steklo kar 600 litrov alkohola. Gasilci so odpravili alkohol in dobro oprali tla, ker je bila nevarnost, da bo nastal hud požar, če bi klo iz nepreviden vrgel na tla ogorek cigarete ali žveplenko.

—«»—

Nevarna klobasa

Včeraj pozno popoldne so sprejeli na II. opazovalni oddelek 69-letno Angelo Carciotti por. Manzutto iz Ul. Flavia 5, ki se bo morala zdraviti od 8 do 20 dni zaradi zastrupitve s hrano. Ženska, ki je tožila, da jo zelo boli v želodcu, je dejala, da je pred 20 dnevi pojedla klobaso, čeprav boleha na jetrih, ki jo je kupila že mesec prej od neke ženske.

—«»—

Nesreče na delu

Med delom na ladji «Livenza» se je včeraj popoldne ponesrečil 46-letni Guerrino Doz iz Ul. Malcanton 12. Padel je z železnega stopnišča z višine dva metra in se pobil po levi nogi. Sprejeli so ga na opazovalni oddelek in se bo moral zdraviti 10 dni.

V novem pristanišču pa se je med delom ponesrečil 51-letni Frane Puntar s Proseka št. 364. Na dvorišču pri skladišču št. 53 ga je udaril po glavi hlod, ki ga je prevažal traktor. Z rešilnim avtom so Puntarja odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na opazovalni oddelek in se bo moral zdraviti 3 ali 6 dni.

—«»—

Kaj mu je padlo v glavo?

Kdo ve, kaj je padlo v glavo predvčerajšnjim dopoldne 34-letnemu Viktorju Hrevatinu iz Doline, ki je vrgel svojo propustnico za obmejni prehod proti glavnemu vhodu prefekture. Ko so mu agenti javne varnosti, ki so bili tam na straži, ukazali, naj pobere knjižico, je Hrevatin začel vpiti «Jaz ne pripadam Italiji». «Jaz sem Titov partizan» in še nekaj drugega, zaradi česar so ga aretirali in ga bodo prijavili sodišču.

Kino na Opčinah

predvaja danes 18., jutri 19. in v ponedeljek 20. t. m. film

«Pod desetimi zastavami»

Igrajo VAN HEFLIN, CHARLES LAUGHTON, MYLENE DEMONGEOT in FOLCO LULLI

Goriško-beneški dnevnik

Iz Beneške Slovenije

V nedeljo 26. februarja bodo na Videmskem obnovili svete kmečkih bolniških blagajn

Zakaj se bodo kmetovalci v velikem številu vzdržali pri volitvah?

Dne 26. februarja bodo v Beneški Sloveniji kot po vsej videmski pokrajini, volitve za obnovo svetov kmečkih bolniških blagajn.

V Beneški Sloveniji, kjer ni organizirana Zveza kmetov, bodo gotovo postavljene po vseh občinah samo liste «bonomijanske» kmečke organizacije. Pravzaprav pri nas ni organizirana niti bonomijanska «Coltivatori diretti». Uradni funkcionarji te organizacije so občinski tajniki in župani, kateri sestavljajo liste tako, da vabijo na občinske sedeže kmete in jih pod pritiskom silijo sprejeti kandidaturo.

Večina naših kmetov nasprotuje bolniškim blagajnam, takšnim, kakršne so danes. Nasprotujejo njihovemu nedemokratičnemu ravnanju in delovanju. Prispevki, ki jih morajo plačevati, so tako visoki, da presegajo njihove finančne možnosti. Nekatere družine, ki imajo zavarovanih veliko število članov, morajo plačevati nad trideset tisoč lir prispevkov letno za bolniško blagajno, za invalidnino in pokojnino. Nezadovoljstvo so že večkrat izrazili naši kmetje bodisi z javnimi protestnimi zborovanju, kot se je zgodilo pred leti v Grmeku, bodisi s prepiri z raznimi bonomijanski pridigarji, ki obiskujejo naše vasi, in z bojkotiranjem volitev v te blagajne, v katere morajo plačevati naši kmetje več milijonov lir letno. Kje naj vzamejo ta denar?

Kot smo že neštetokrat povedali, daje kmetijstvo pri nas le toliko dohodkov, s katerimi se lahko preživi prebivalstvo le tri mesece v letu. Drugih dohodkov pri nas ni, zato ljudje izseljujejo.

«Tudi za plačevanje prispevkov kmečke bolniške blagajne, kot za druge davke, nam morajo pošiljati denar iz tujine tisti naši sinovi, ki so šli s trebuhom za kruhom po svetu. Človeška dolžnost bi bila, da bi nam plačevala te prispevke država sama!» pravijo naši kmetje.

Vse kaže, da država ni občutljiva za trpljenje naših kmetov, kot ni občutljiva za probleme drugih italijanskih kmetov. Lanskega leta so zvišali beneškim kmetom prispevke za bolniško blagajno od 18 do 30 lir za vsak delavni dan.

Vlada in bonomijanci, ki jo podpirajo, so zavrnili zahtevo lovičarskih predstavnikov v parlamentu, da bi vlada plačevala dve tretjine prispevkov v bolniške blagajne, kmet pa eno tretjino. Sedaj se dogaja obratno in vendar se sedaj, pred volitvami, bonomijanci šlokoustijo, da se borijo za kmečke interese.

Naši kmetje jim več ne verjamejo, in to bodo dokazali 26. februarja. V pomanjkanju možnosti, da bi oddali svoj glas naprednim listi, ker teh ne bo, se bo volitev vzdržalo veliko kmetov.

I. P.

—«»—

Sladkor in kava proste cone za Gorico in Sovodnje

V pričakovanju dokončne ureditve uvoza inozemskega sladkorja je trgovinska zbornica odredila naslednje obroke za potrošnike proste cone v Gorici in Sovodnjah za mesec februar:

1,500 kg sladkorja na odrezek št. 31 po največ 170 lir kg, 250 g surove ali 200 pražene kave na odrezek št. 32; 1 liter olja, ki ga vsak potrošnik lahko kupi pri svojem dobavitelju.

Razdeljevanje bo trajalo do 28 t.m. Trgovci na drobno naj dvignejo nakazila na sedežu trgovinske zbornice, ker bodo zapadla 28. t.m., naj jih pridejo prizadeti pravočasno iskat.

—«»—

Smučarski vlak v Kanalsko dolino

Tudi jutri, v nedeljo 19. februarja, bo vozil smučarski vlak iz Trsta, preko Tržiča, Gorice in Vidma v Kanalsko dolino, ker so tam še vedno ugodne razmere za smučarje. Kot v preteklih nedeljah, bo tudi ta vlak odhajal iz Tržiča ob 7.31 in iz Gorice ob 7.57, prihod v Žabnice pa je predviden ob 9.53 in v Trbiž ob 9.59. Odhod iz Trbiža ob 18.05 in povratek v Gorico ob 20.27.

Vozna cena, vmesna postajališča in vse drugo velja kot za prejšnje smučarske vlake in tako tudi popusti na žičnicah in vlečnicah v Kanalski dolini.

Vozno dovoljenje za motocikliste

Inšpektorat za motorizacijo opozarja vse lastnike motociklov, da zapade s prvim julijem rok do katerega morajo vsi lastniki motociklov imeti predpisano vozno dovoljenje. Do sedaj se je priglasilo razmeroma malo motociklistov na pristojnem uradu. Zato bi bilo prav, da prizadeti ne čakajo zadnjih dni, da ne bo nepotrebne gneče in čakanja.

Kdor torej nima še voznega dovoljenja za avtomobile in traktorje, ali kdor nima pravice do voznega dovoljenja brez izpitov (če je imel motocikel pred 30.6.1959), si mora pravočasno priskrbeti vozno dovoljenje, ker bo moral v nasprotnem primeru plačati globo od 10 do 40 tisoč lir; predviden je tudi zapor od 3 do 6 mesecev.

Uradna otvoritev novega trakta pokrajinske palače v Gorici

V novi zgradbi sta dve sejni dvorani, arhiv in administrativni oddelek

Prenovili so tudi vhod in zgradili prostorne stopnice

Danes popoldne ob 16. bodo ob prisotnosti najvišjih predstavnikov oblasti uradno otvorili novi trakt pokrajinske palače, ki so ga pred kratkim dogradili na dvorišču. V njem je dvorana pokrajinskega sveta, ki je urejena zelo okusno. Stene so obložene s hrastovino, iz istega lesa je tudi pohištvo. Poleg je manjša dvorana, v kateri se bodo sestajali odborniki. Poskrbljeno je tudi za arhiv in administrativn. odsek. Projektant je mislil tudi na vhod in stopnišče. Poprej so vodile iz pritličja v prvo nadstropje ozke vijugaste stopnice, vhod pa je bil ozek. Novi vhod je zelo širok, takoj v veži je veliko okno, skozi katerega ima vratar lep razgled. Stopnišče je široko nad tri metre in je napravljeno iz marmorja. Dviga se iz pritličja v prvo nadstropje, in sicer naravnost v smeri proti novemu traktu, kjer je sejna dvorana.

Dela so stala precej milijonov, vendar so bila tudi potrebna, kajti ustanova, čeprav skoraj najmanjše pokrajine v državi, ima pravico do dostojnega sedeža.

—«»—

Sovodenjci igrajo v Villesah

Mladi sovodenjski nogometaši, ki so preteklo nedeljo izgubili tekmo v Zagraju, bodo jutri igrali zunaj in sicer v Villessah. Igra prav gotovo ne bo lahka, ker so domačini preteklo nedeljo izgubili v Gradiški proti Itali in se bodo sedaj na domačem igrišču skušali okoristiti s podporo svojega občinstva.

Ker so tudi Sovodenjci potrebni kakšne točke, obeta biti igra zanimiva in si jo bo vredno ogledati.

—«»—

Lov na lisico v Gabrjah

V nedeljo, 19. februarja bo pokrajinska lovska zveza iz Gorice priredila v loviščih v Gabrjah in na Vrhu lov na lisico. Lovci se bodo zbrali ob 7.30 v gostilni v Gabrjah, od koder se bodo odpravili na lov.

—«»—

Abonma davka na promet

Zveza trgovcev sporoča, da so na podlagi zakona štev. 1070 od 16. decembra 1959 dolžne izvršiti prijavo registrskemu uradu najkasneje do 28. februarja zaradi plačila abonmaja prometnega davka (IGE) naslednje kategorije:

luksuzni javni lokali (6%), javni lokali prve kategorije (4%); hoteli, penzioni, (1%), luksuzni hoteli (3%); igralnice v javnih lokalih ali kopališčih (1%); prodajalci na drobno, potujoči trgovci, katerih dohodki so zaradi plačila na dohodek vključeni v kategorije B (1%).

Spediterji, pomorski posredniki, agencije Državnih železnic v mestih, vkrcovalna in izkrcovalna podjetja (1%).

—«»—

Snežne razmere

Včeraj smo imeli na goriških smučiščih naslednje snežne razmere: Log pod Mangartom 55 cm južnega snega in 2 stopinji nad ničlo; Crni vrh 15 cm snega in 3 stopinje nad ničlo; Lokve, 5 cm snega in 3 stopinje nad ničlo, Lazna 40 cm in 1 stopinja nad ničlo. V zakurjenih sobah je na razpolago v Logu 5 ležišč, v Črnem vrhu 3, na Lokvah pa 10.

Ena lastovka še ne prinese...

Ali so sedanji lepi dnevi že znanilci prave pomladi?

Valentin, prvi pomladin, in nedeljski izlet v Št. Maver

Kaj pravijo Briei o sedanjih toplih dnevih

Ta teden je bila osredotočena pozornost vseh v sončni mrk, ki je v sredo zjutraj bil predmet splošnega zanimanja tudi v Gorici, kjer so številni meščani, zlasti pa dijaki, že zgodaj zjutraj odšli na goriški grad, ali na Kalvarijo od koder je lepši razgled proti vzhodu in se je zato dalo tudi lepše opazovati ta izreden pojav. Pa tudi v mestu je bilo zanimivo opazovati ta pojav po ulicah, ki so bile okrog devete ure skoraj prazne in se je po njih prelivala bleda in mrzla svetloba, kot nam je Jules Verne opisoval ozračje na Luni.

Ta pojav je bil tudi kriv, da je šel skoro neopazno mimo nas sv. Valentin o katerem pravijo, da je «prvi pomladin». Ta svetnik je imel svoj god dan pred sončnim mrkom in je letos v polni meri zaslužil svoj vzdevek, saj smo imeli že nekaj dni pred njim pravo pomladansko vreme, ki še vedno traja.

Temperatura v Gorici se dvigne čez dan do 16 stopinj nad ničlo in še čez, pa tudi ponoči komaj da še zleze pod ničlo. Ljudje se sprehajajo brez plaščev in gologlavi, zlasti mladina, ki je zavohala pomlad in tudi dekleta nas ob pogledu na njihove žareče oči spominjajo na Župančičevo «Ej mačice» in zdi se, kot da bi tudi njim nekaj «vzbrstelo v prsih».

To je še bolj vidno v neposredni okolici mesta, kjer že vse diši po pomladi in novem življenju, ki se poraja. Sveže preorane njive, na katerih sopihajo traktorji, se kadijo na toplem soncu in zdaj zdaj se zdi, da se bodo nabrekli prvi popki na drevju v bolj prisojnih legah. Zadovoljni se muzajo kmetje na Oslavju in drugod po Brdih ter hitijo s prvimi pomladanskimi deli v vinogradih, obenem pa izražajo bojazen «da se le ne bi maščevalo v marcu to lepo pomladansko vreme».

Tudi v St. Mavru se letos še s posebno vnemo pripravljajo na svojo šagro, ki bo jutri, v nedeljo, saj imajo za patrona sv. Valentina. Ze stara navada je, da gredo Goričani to nedeljo prvič v letu na izlet v naravo in sicer prav v St. Maver. Ce bo tudi jutri tako ugodno vreme kot je bilo včeraj in te dni nazaj, potem bodo imeli v vaški gostilni, pa tudi drugod, gotovo precej gostov.

Sicer se pa v lepem vremenu izlet v St. Maver tudi izplača, saj je od tu res lep razgled in se zdi, kot da bi z neke naravne terase gledali pod nogami Gorico in Solkan ter Novo Gorico, pa malo dalje v rahlo kopreno zavite obronke Krasa. Se celo goriško županstvo ve za ta razgled in ga namerava izkoristiti z ureditvijo prostora okrog šentmaverske cerkvice, ki kraljuje nad Sočo med vinogradi, v zavetju mogočnega Sabotina, ki ščiti šentmaverska polja pred mrzlim severom.

Menda je želja nas vseh, da bi tako lepo in sončno vreme še trajalo in da bi se po možnosti prelilo tudi v koledarsko pomlad, to je tisto, ki se začne šele prihodnji mesec.

—«»—

Tatovi odnesli 146.000 lir z županstva v Tržiču

Ko je snažilka na županstvu v Tržiču včeraj zjutraj prišla pospravljat urade, je z velikim presenečenjem ugotovila, da je razbita šipa na oknu v prvem nadstropju. O tem je obvestila tamkajšnjo policijo, ki je takoj poslala na kraj svoj oddelek, da bi pregledal, kako so se tatovi prikradli v zgradbo in kaj so odnesli. Ugotovil je, da so neznanci prišli do prvega nadstropja po žlebu, ki je na zunanji strani zgradbe. V uradu so odprli blagajno, iz katere so odnesli 146.000 lir. Dosedanja poizvedovanja za vlomilci še niso obrodila zaželenega uspeha.

—«»—

Pri klanju kokoši se je urezal v dlan

Ob 14.50 se je s kolesom pripeljal na sedež Zelenega križa v Ul. Morelli 48-letni Ermanno Ussai iz Ul. Lunga 69. Zaprosil je uslužbence ZK, naj ga odpeljejo v civilno bolnišnico, ker je močno krvavel iz rane na levi dlani. V bolnišnici so mu rano zašili in ga odpeljali domov. Dežurnemu stražniku, ki ga je vprašal, kako se je ranil, je Ussai odgovoril, da je klal kokoš, vendar mu je nož spodletel in se je pri tem močno urezal.

—«»—

Požar v dimniku

Ob 10. uri so poklicali gasilce v Ul. Zorutti, kjer so se vnele saje v dimniku. Pri tem je nastal tako velik ogenj, da so se vžgali tudi tramiin pod. Gasilce je poklical Giovanni Trevisan, ki je lastnik zgradbe s sev. 3. Požar je uničil 4 kv. metre poda; škodo cenijo na 80.000 lir. Lastnik ni zavarovan.

—«»—

Aretacija tihotapca jugoslov. cigaret

Italijanski financarji iz okolice Tržiča so včeraj prijeli 52-letnega Antona Pavšiča, doma iz Jugoslavije, ko je brez dovoljenja prekoračil mejo s 6 kg cigaret. Ker ni imel pri sebi denarja, da bi plačal kavcijo, so ga odpeljali v sodnijske zapore, kjer bo ostal do razsodbe.

Danes v ladjedelnici CRDA v Tržiču

Splavitev 48.200-tonske supercisterne «Agip-Venezia»

Cisterno grade za družbo ENI in je dolga 225,55 metra

Danes bodo ob 12. uri splavili v ladjedelnici CRDA v Tržiču veliko supercisterno «Agip Venezia», ki jo gradi za «Società Nazionale Metanodotti» iz Milana in ki spada v skupino podjetij ENI. Za to družbo so gradili v CRDA tri enako velike petrolejske ladje. «Agip Bari» so splavili 24. januarja 1960. leta in jo sedaj dokončujejo. Že pa so izgotovili «Agip Livorno», pri gradnji katere so zabeležili pomemben rekord, saj so za gradnjo te ladje od postavitve gredlja pa do splavitve porabili komaj 135 dni.

Vse tri petrolejske ladje imajo naslednje značilnosti: dolžina 225,55 metrov, širina 31,09 metrov, višina 15,24 metrov, grez 11,61 metrov. Ladje imajo bruto nosilnost 48.200 registrskih ton in lahko sprejmejo v cisterne 64.000 kubičnih metrov nafte. Opremljene so s turbino De Laval USA, ki razvija 19.000 konjskih sil in jim omogoča ob polnem tovoru brzino 17 milj na uro.

«Agip Venezia» je 43. petrolejski ladjedelnicah CRDA tako, da je dosegla celotna tonaža v ladjedelnicah CRDA zgrajenih petrolejskih ladij 1 milijon 237.893 ton.

Izpred okrožnega sodišča

Urednik desničarskega glasila obsojen na denarno kazen

Divja lovca s pračo in pravi lovec s puško, ki sama strelja, vendar ne na divjačino

Pred goriškim okrožnim sodiščem se je vršila včeraj razprava proti 33-letnemu uradniku Antonu Guerinu iz Tržiča, Ul. Buonarroti 4, ki je sedel na zatožni klopi kot odgovorni urednik fašistične «La Sentinella d'Italia». Obtožen je bil, da je njegov list objavil v oktobrski številki 1960 članek, v katerem je žalil turinski list «L'Incontro» in ga zaključil z besedami: «...ali more biti kak list bolj neumen od tega?»

Obtoženi Guerin je bil septembra meseca lanskega leta tožil turinski list, ker je ta obvestil svoje bralce, da je bil Guerin dva meseca prej obsojen od goriškega sodišča zaradi apologije fašizma. V zvezi s to tožbo je «La Sentinella d'Italia» tudi priobčila članek z naslovom «Cattivi incontri», v katerem je bilo med drugim napisano tudi sledeče: «,Incontri' so skrajno antifašistični časopis, v katerem se ne govori o drugem kot o nacističnih kriminalcih, rasističnih sorojakih... v njem se pozdravlja zdrava pamet Ronk (katere so fašisti prekrstili v Ronchi dei Legionari, dočim je sedaj brez vsakega dvoma — dei Letamari), kjer so zavrnili ,fašistično špekulacijo' s tem, da niso dali na razpolago zemljišča za postavitev spomenika D'Annunziu... ali more biti kak list bolj neumen od tega?» Zaradi teh zadnjih besed je bil odgovorni urednik «La Sentinella d'Italia» tožen in ga je sodišče spoznalo za krivega. Obsodilo ga je na 50.000 lir kazni in poravnavo sodnih stroškov. Moral bo tudi objaviti v listu, za katerega odgovarja, celotno obsodbo. Branil ga je odv. Boni.

***

Puška je vedno puška, pa čeprav je samo lovska. V dobi, ko je lov odprt, se pripeti brez števila primerov, ko se lovci ranijo med seboj, ali pa po nesreči ranijo koga drugega. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi 38-letnemu delavcu v CRDA Giovanniju Cuminu iz Verse pri Romansu. Dne 27. januarja lanskega leta je Cumin okrog 6. ure zvečer odšel na svojem kolesu iz hiše in se nameril do mosta čez Idrijo. Nosil je s seboj tudi svojo lovsko puško, katero je imel obešeno čez levo ramo. Ko je prišel do mosta, je zaslišal v daljavi več strelov. Ker je bil prepričan, da gre za divje lovce, se je napotil proti Romansu, da bi tam obvestil orožnike. Ko pa je prišel do hiše, v kateri stanuje Giacomo Petruz, je tam zagledal dve osebi, kateri je imel za divja lovca. Ustavil se je, toda pri tem mu je puška zdrsnila z rame in se zapela s petelinom v kolo, tako da se je sprožila. Oba lovca sta takoj zbežala. Cumin je mislil, da ni nobenega zadel in se je vrnil domov. Vendar pa strel ni bil brez posledic: ranil je namreč 22-letnega kmeta Nefrina Boscha, ki stanuje v Versi, Ul. Lauretana 1. Ta je takoj javil dogodek orožnikom, ki so po daljšem poizvedovanju prijeli Cumina. Najprej je Cumin tajil, ko je pa presedel eno, noč v temnici, je vso stvar dobro premislil, priznal dejanje in ga obrazložil, kot smo zgoraj omenili. Bosch je pa vso stvar nekoliko drugače prikazal. Dejal je, da je odšel skupno z Egidijem Valentinuzzijem iz Verse, Ul. Gorizia 23, malo na sprehod po polju. Oba sta imela s seboj prače, s katerimi sta se hotela nekoliko zabavati. Nenadoma se je pojavil pred njima Cumin, jima ukazal naj se ustavita in nato sprožil puško.

Zaradi vsega tega se je torej včeraj Cumin moral zagovarjati pred okrožnim sodiščem. Prvi obtožnici se je pridružila še druga, ker je lovil uro po sončnem zatonu. Zagovarjati sta se pa morala tudi Bosch in Valentinuzzi, ker sta lovila brez dovoljenja, v rezervi, uro po sončnem zatonu.

Sodišče je obtožnico proti Cuminu spremenilo, v kolikor se je puška sprožila po nesreči, in ga ni kaznovalo, ker Bosch ni vložil tožbe. Oprostilo ga je tudi druge obtožbe, ker je preteklo že preveč časa, da bi se dejanje moglo kaznovati. Bosch in Valentinuzzi sta bila tudi oproščena zaradi pomanjkanja dokazov.

Cumina je branil odv. Luzzato; Boscha in Valentinuzzija odv. Blessi, ki je istočasno zastopal tudi njune interese proti Cuminu. Interese Federacije lovcev pa je zastopal odv. Pedroni.

Preds.: Storto; javni tož.: Mancuso; zapisnikar: Omeri.

Jutri igra Juventina svojo prvo tekmo v Ločniku

Štandreška Juventina igra jutri, v nedeljo, v Ločniku, kjer bo tokrat prvič nastopila proti tamkajšnji enajstorici. Prvo srečanje v Štandrežu je Ločnik izgubil kar s 6:0 in zato bodo jutri domačini gotovo napeli vse sile, da bi pred svojim občinstvom zabrisali ta poraz s pozitivnim rezultatom. Juventina bo morala torej jutri zelo paziti in se potruditi, da bi dosegla vsaj neodločen rezultat, ki ji je potreben, da si utrdi svoj položaj na vrhu lestvice.

Naslednji igralci so vabljeni, da se zberejo ob 13.30 na igrišču v Ločniku: Devetak, Paškulin, Mozetič, Puia, Furlan, Costelli, Haufer, Pischi, Comelli, Petejan in Ferfolja.

CGIL je dobila večino glasov pri volitvah v komisijo SAFOG

Število glasov CGIL se je v primerjavi v lanskimi zvišalo za nad 4 odstotke - CGIL je pridobila še en sedež

Objavili so rezultate z volitev notranje komisije v livarni SAFOG v Gorici. Glasovalo je 512 delavcev (lansko leto 565). Veljavnih glasov je bilo 480 (lansko leto 540).

Delavska zbornica: 289 glasov, 58.97 odst. (lansko leto 295 glasov). Odstotek glasov za Delavsko zbornico se je letos povečal na 4.37 odstotka.

CISL: 121 glasov, 24.69 odst. (lansko leto 150 glasov). Letos se je odstotek glasov CISL zmanjšal za 3.8 odst.

UIL: 21 glasov, 4.28 odst. (lansko leto 32 glasov). Letos se je odstotek glasov zmanjšal za 1.62 odst.

CISNAL: 59 glasov, 12.04 odst. (lansko leto 63 glasov). Odstotek glasov CISNAL se je letos povečal za 0.34 odst.

Neveljavnih je bilo 14, belih pa 8 glasovnic.

V kategoriji uradnikov je predložila kandidatno listo samo sindikalna organizacija CISL, katere kandidat je bil izvoljen.

Nova notranja komisija je sestavljena iz 7 sedežev, 6 za delavce in 1 za uradnike. Delavska zbornica ima 4 sedeže (lansko leto 3), CISL 1, (lansko leto 2), CISNAL 1 (lansko leto 1).

—«»—

V nedeljo občni zbor SPD

V nedeljo 19. februarja bo imelo Slovensko planinsko društvo v Gorici ob 10. uri dopoldne svoj redni letni občni zbor v prostorih gostilne «Pri zvezdi» na Trgu sv. Antona.

Dnevni red predvideva med drugim poročilo odbornikov o delu društva v lanskem letu in pa volitev novega odbora. Ob tej priliki se bodo odborniki in člani pogovorili tudi o programu družinskih izletov in visokogorskih tur za letošnjo poletno sezono. Pomeniti se bomo morali tudi o programu za proslavo 15-letnice obnove društva, ki poteka letos.

Že iz teh nekaj navedb je razvidno, da obeta biti občni zbor zanimiv. Zato vabimo vse člane društva, ki so medtem že prejeli vabila, da se ga udeležijo v čim večjem številu in pripomorejo k nadaljnjemu uspešnemu razvoju društvenega delovanja.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Oslavje in njihovi problemi

Samo z obljubami poti še ne bodo popravili

Potrebno bi bilo okrepiti tudi javno razsvetljavo

Bliža se pomlad in z njo se obnavlja problem naših poti, ki spadajo pod goriško občino, kakor tudi naša vas. Delo na polju se bo namreč kmalu začelo s polno paro in tedaj bi bilo prav, da bi bile občinske poti tudi pri nas malo bolj v redu in bi lahko peljali po njih voz gnoja ali česa drugega brez strahu, da vse skupaj ne bo končalo v najbližjem jarku.

Že v preteklem decembru so bili zastopniki Oslavcev pri goriškem županu, ki so mu predočili, da poti v zgornjem koncu vasi, zlasti pa «na Borjaču» in tam okoli, že dolgo niso bile popravljene in da so pretekla že skoro štiri leta, odkar so nanje za silo nametali nekaj materiala, ki ga je tam pripeljal graditelj vodovoda, vaščani sami.

Župan dr. Bernardis je takrat obljubil, da se bo za zadevo zanimal in res je še isto popoldne prišel na Oslavje inženir občinskega tehničnega urada, skupaj z zastopnikom gradbenega podjetja Franzot. Ogledali so si najbolj zanemarjene občinske poti in tudi ono proti Podsabotinu, ki jo je malo dni prej zaprl zemeljski plaz. Ugotovili so, da je to in ono res potrebno popravila ter odšli.

Od takrat pa ni bilo več nikogar na spregled, čeprav sta minila že skoro dva meseca; vaščani bi se zadovoljili, če bi jim pripeljali vsaj nekaj desetin kubičnih metrov materiala za posipanje in da bi odstranili zemeljski plaz na cesti proti Podsabotinu, ki jo še vedno rabijo, čeprav jo na spodnjem koncu zapira državna meja. Drugo bi eventualno opravili tudi sami in zamašili največje luknje, ki zlasti v deževnem vremenu zelo ovirajo vožnjo.

Tudi javna razsvetljava je na Oslavju še vedno pomanjkljiva. Vas je zelo raztegnjena in raztresena, zato 12 ali 13 javnih svetilk ne zadostuje in bi bilo treba namestiti še kakšnih 10 javnih luči vsaj na najvažnejših križiščih in ovinkih. Dejstvo je namreč da je zlasti v poletnih mesecih na Oslavju precej tujskega prometa, saj so tu zgodovinski kraji iz bojev v prvi svetovni vojni, ki jih vojaški veterani radi obiskujejo in zato je potrebno morda še bolj kot drugje, da je javna razsvetljava urejena, za preprečitev nesreč in za ugled našega mesta in njegove občinske uprave.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

CORSO. 17.15: «Grbec», G. Blain in Annamaria Ferrero. Italijansko - francoski film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VERDI. 16.30: «Konstantin veliki», C. Wilde in B. Lee. Cinemascope v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Zavoj s presenečenjem», J. Brynner in Mitzi Gaynor. Ameriški film.

CENTRALE. 17.15: «Diabolični dr. Mabuse». D. Addams in Peter Van Eick.

MODERNO. 17.00: «Mostiček čez reko nezgod», J. Lewis. V barvah.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14, tel. 29-72.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 14,6 stopinje nad ničlo ob 14. uri, najnižjo pa eno stopinjo nad ničlo opolnoči. Vlage je bilo 55 odstotkov.

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob obletnici smrti nepozabne Giovanne Valentinuzzi, je družina darovala 1.000 lir za sirotišče Contavalle.

Šport Šport Šport Šport

Nedeljsko kolo nogometnega prvenstva A-lige

Nobenih odločilnih sprememb na vrhu in na dnu lestvice

Bo Milan uspel v Bologni? - Srečanje Videmčanov z vodilnim moštvom

Kaj lahko pričakujemo od prihodnjega kola nogometnega prvenstva A lige? Morda presenetljive zavrtljaje in spremembe v lestvici! Na vrhu je nemogoče, da bi prišlo do zamenjave mest. Pa čeprav bi drugoplasirani Juventus zmagal, kot je po splošnem mnenju že gotovo, in bi Inter doživel poraz, kar je malo ali pa nič verjetno.

Inter bo imel v gosteh Udinese, ki se je v zadnjem času opomogla in je postala tudi kolikor toliko nevarna, vendar nikoli toliko, da bi ogrožala vodilno moštvo na njegovih tleh. Če si bodo znali Videmčani priboriti neodločen izid, bo to že velik uspeh, katerega pa danes ni mogoče pričakovati.

Tudi zmaga Juventusa je predvidena izven vsakega dvoma. Nedeljski nasprotnik iz Ferrare ne bi smel biti za turinsko moštvo trd oreh, še posebno, ker bodo lanski prvaki igrali pred lastnimi navijači. Niti Romi, ki je zdrknila precej nizko odkar Manfredini ni več tako učinkovit kot v prvih kolih, bi ne smela uiti zmaga, pa čeprav se bodo morali domačini precej boriti in napeti vse sile, če bodo hoteli spravili na kolena trmasto in borbeno moštvo Torino. Turinčani so namreč že proti koncu prvega dela prvenstva začeli pohod proti višjim predelom lestvice, kjer bi lahko v miru in brez skrbi za izpad životarili. Ta njihov vzpon pa še ni končan, kar pomeni, da se bo še precej govorilo o tej presenetljivi enajstorici. Lahko se tudi reče, da je treba od njih še marsikaj pričakovati in če bi se vrnili domov z zmago v žepu, bi se verjetno le malokdo čudil. In to je tudi možno, ker je znano da so se pri Rimljanih pokazali nevarni znaki utrujenosti.

Bolj kot omenjene tekme bodo v ospredju zanimanja nogometne nedelje srečanja med Bologno in Milanom, Atalanto in Catanio ter končno med Barijem in Fiorentino. Bo Milan uspel v Bologni? To je vprašanje, na katerega danes ni mogoče odgovoriti, kakor ni mogoče predvidevati če bo šla zmaga Atalanti ali Catanii. V obeh primerih so možni vsi trije rezultati, pa čeprav je prognoza za zmago, posebno za srečanje v Bergamu, nekoliko v prid domačinov.

Za Fiorentino se govori, da bo imela izredno priložnost za uspešen zaključek tekme. Gostovala bo sicer na nevarnem igrišču Barija, toda če bodo vsi igralci zaigrali kot so vajeni, tedaj bi moral Bari predčasno položiti orožje in se predati. Ker so južnjaki znani po vztrajnosti, lahko že vnaprej predvidevamo, da bo borba ostra od prve pa do zadnje minute srečanja.

Na dnu lestvice bo tudi težko prišlo do sprememb. Lazio bo zelo verjetno obdržal svoj nezavidljiv položaj zadnjega. Gostoval bo v Neaplju, kjer bo težko našel kruh za svoje sobe. Domačini zelo verjetno ne bodo zapravili tako ugodne priložnosti za zmago, s katero bi obogateli za dve točki.

V Genovi se bosta spoprijeli dve «sredinski» enajstorici, ki nimata visokih ciljev za dosego boljših mest v lestvici. Ti sta Sampdoria in Lanerossi iz Vicenze, za katerega predvidevajo, da nima niti najmanjše možnosti za zmago. To seveda le na papirju, medtem ko je na travnatih tleh igrišča vse mogoče. Sicer nima smisla govoriti toliko o tem, ker se v teh dvomljivih primerih splača počakati na končni rezultat.

Tudi Padova bo imela izredno priložnost za zmago. Verjetno ne bo šlo tako lahko z Leccom kot predvidevajo nekateri. Prognoza pa je na strani Roccovih igralcev, ki bodo napravili vse, da se vsaj doma izkažejo.

Totocalcio št. 22

Atalanta-Catania	1 X
Bari-Fiorentina	X 2
Bologna-Milan	1 X 2
Inter-Udinese	1
Juventus-Spal	1
Napoli-Lazio	1
Padova-Lecco	1
Roma-Torino	1 X 2
Samp.-L. R. Vicenza	1
Prato-Sambenedett.	X 1
Verona H.-Genoa	X 2
Forli-Livorno	1
Lecce-Cosnza	X
Sanremese-Biellese	n. v.
Messina-Simmenthal	X 1

TOTIP št. 9

1.	prvi	1 1
	drugi	1 2
2.	prvi	1
	drugi	1
3.	prvi	1 2
	drugi	X X
4.	prvi	1
	drugi	X
5.	prvi	1 2
	drugi	2 X
6.	prvi	X 2 1
	drugi	1 X 2

Že pred svetovnim prvenstvom v hokeju na ledu

Ostre kritike za sistem razdelitve ekip v skupine

Mednarodna zveza za hokej ignorira izide z olimpijskih iger

ZUERICH, 17. — Svetovno prvenstvo v hokeju je že pred začetkom doseglo rekord. Prijavljeno je namreč rekordno število udeležencev — 20. Doslej je pripadal rekord letu 1955, ko se je na podobnem tekmovanju zbralo 14 ekip. Toda ta rekord je povzročil prireditelju LIHG (mednarodna zveza za hokej) hude skrbi kako namreč urediti sistem tekmovanja.

Kolikor so se trudili in spreminjali svoje predloge toliko večje nezadovoljstvo je vladalo med posameznimi državami. In sedaj, ko je sistem dokončno potrjen so kritike najbolj ostre in seveda nezadovoljstvo največje.

Dvajset ekip so razvrstili takole po kvalitetnem vrstnem redu: 1. Kanada, 2. ZSSR, 3. CSSR, 4. ZDA, 5. Švedska, 6. Finska, 7. Zah. Nemčija, 8. Norveška, 9. Vzh. Nemčija, 10. Švica, 11. Italija, 12. Poljska, 13. Anglija, 14. Romunija, 15. Avstrija, 16. Belgija, 17. Jugoslavija, 18. Juž. Afrika, 19. Francija in 20. Nizozemska.

Kritiki te razdelitve so najbolj ogorčeni nad dejstvom, da je LIHG popolnoma ignorirala tekmovanje in končno razvrstitev ekip v Squaw Valleyu in odredila vrh tabele izključno po plasmaju s prvenstva iz leta 1959 v Pragi. Kako pa so odredili kvalitetno razvrstitev na «repu» lestvice je še posebna uganka, saj nobena od teh dežel ni med seboj odigrala kakšne tekme, da bi lahko sklepali o njihovi moči.

Tekmovanje se bo odvijalo v treh skupinah: v A skupini osem ekip ter v B in C skupini kjer bo v vsaki po šest reprezentanc. Šest moštev v A skupini je že določeno po prej omenjeni lestvici.

Za ostali dve mesti pa se bodo borile v kvalifikacijah obe Nemčiji, Švica in Norveška. Tudi za sodelovanje v B ali C skupini bodo odigrane kvalifikacije med Anglijo, Romunijo, Avstrijo in Belgijo. Najbolj ogorčeni so Nemci, ki so v Squaw Valleyu zasedli 6. mesto pred Finci pa se morajo kljub temu boriti za vstop v A skupino. Prav tako protestirajo Italijani, katerim sploh ni mogoče, da bi kandidirali za A skupino, čeprav so nedavno premagali v Baslu Švico.

Enako se godi Poljakom, ki so premagali Norvežane pa nimajo možnosti, da bi se srečali z najboljšimi. Splošno mišljenje je, da je sistem zelo slab, njegova osnovna napaka pa je v tem, da ne da vsem ekipam, vsaj teoretične možnosti, da bi se borile za najvišji naslov. To je edinstven primer v kateremkoli športnem tekmovanju, da bodo prihajale na prvenstvo ekipe, katerim bo že vnaprej onemogočena vsakršna borba za naslov prvaka.

Italijansko smučarsko prvenstvo v alpskih disciplinah

Bruno Alberti in Pia Riva ponovila uspeh tudi v spustu

Drugo mesto med moškimi je pripadlo F. De Nicolòju, v ženski konkurenci pa Jolandi Schir

GRESSONEY, 17. — Tako Bruno Alberti kot Pia Riva sta tudi danes v spustu ponovila uspeh, ki sta ga dosegla med včerajšnjim tekmovanjem v okviru italijanskega smučarskega prvenstva v alpskih disciplinah v veleslalomu. Oba sta dosegla prvo mesto.

Tekmovanje se je za moške začelo ob 11. uri, za ženske pa uro kasneje. Za moške je bila proga v dolžini 3.300 metrov z 800 m višinske razlike težavna in nevarna. Na progi je bilo 17 obveznih prehodov, s katerimi so hoteli prireditelji izločiti najbolj nevarna mesta. S tem pa tekmovalci niso bili prisiljeni zmanjšati hitrosti, ki je bila skoraj neverjetna posebno po gozdnatem pobočju.

Bruno Alberti je še enkrat dokazal, da je brez dvoma najboljši. Drugo mesto je pripadlo Feliceju De Nicoloju, ki se je tako opomogel od včerajšnjega slabega plasmaja v veleslalomu. Presenetila sta tudi Martino Fill in Ivo Mahlkneckt, ki si delita tretje mesto, predvsem zaradi gotovosti, s katero sta prevozila tudi najtežje in najnevarnejše dele proge.

Ženske pa so nastopile na 2.300 metrov dolgi progi s 500 metri višinske razlike in s 2" prehodi. Zmagala je Pia Riva, ki je imela v Jolandi Schir najnevarnejšo tekmico, katero je prehitela za 7 desetink sekunde. Jolanda pa je zasedla drugo mesto pred njeno starejšo sestro Jerto, kateri je pripadlo častno tretje mesto.

Vse ostale so precej zaostale. Četrta je bila Vera Schenone, ki je malo trenirala, zaradi česar je četrti stolček v lestvici najboljših italijanskih smučark že velik uspeh. Giuliana Chenal - Minuzzo ni nastopila. Kot je znano, se je ranila po roki in ker hoče doseči uspeh v slalomu, ki je jutri na sporedu, je danes raje počivala in si je prihranila sile za jutrišnjo odločilno borbo na pobočjih Gressoneya La Trinite. Jutri bodo nastopile samo ženske, medtem ko bodo moški nastopili v slalomu v zaključnem dnevu prvenstva, ki bo v nedeljo.

Rezultati današnjega tekmovanja v spustu so naslednji:

MOŠKI

1. ALBERTI BRUNO (Sci Club Cortina) 2'14"2,
2. De Nicolo Felice (SC Gardena) 2'16",
3. Fill Martino (Fiamme d'Oro) in Mahlkneckt Ivo (F. d'Oro) 2'19"2,
5. Siorpaes Gildo (SC Cortina) 2'20"2, 6. David Davide (SC Gressoney) 2'21", 7. Agreiter Edoardo (Fiamme Gialle) 2'21"4, 8. Zulian Aldo (SC Sportinia) 2'21"8, 9. De Florian Francesco (Fiamme Gialle) in Mahlkneckt Giorgio (F. d'Oro) 2'23"3.

ŽENSKE

1. RIVA PIA (SC Pirovano) 1'57"3,
2. Schir Jolanda (SC Folgaria) 1'58",
3. Schir Jerta (SC Folgaria) 1'59",
4. Schenone Vera (SC Sportinia) 2'03"7, 5. Demetz Giuseppina (SC Gardena) 2'06"3, 6. Poloni Tina (SC Sestriere) 2'06"5, 7. Medail Patrizia (SC Bologna) 2'07", 8. Barbieri Sacconaghi Lidia (SAI Milan) 2'07"4, 9. Zecchini Franca (SEF Firence) 2' in 12"7, 10. Vaninetti Rossana (SC Pirovano) 2'13"2.

Z zmago nad ekipo zavoda «Volta» v šolskem odbojkarskem turnirju, je moštvo športnega odseka slovenskih šol postavilo resno hipoteko za končno zmago. Na sliki je zmagovito moštvo slovenskih dijakov skupno s profesorjem telovadbe dr. Martinom Krannerjem

NAMIZNI TENIS

Pestro delovanje Borovih zastopnikov

V ponedeljek se bo zač... stadionu «Prvi maj» pokr...ski moštveni turnir. Za ... bodo nastopili v A mo... Merlak, Tomšič in Kovač... B pa Grbec, Košuta E. Ukmar Za rezervi sta bila lčena Posega za A ekip... Košuta B. za drugo mošt...

V nedeljo se bodo Bor... gralci spoprijeli v prij...skem namiznoteniškeb ... nju z novogoriškim Par...nom. Začetek srečanja b... 11. uri. Za Bor bodo na... Kovačič, Tomšič in Me... medtem ko bo Košuta E. rezervo.

V nedeljo se bo začelo juniorsko prvenstvo. Tekmovanje bo v Ul. Monte Cengio (po delavnici OM v Ul. F... vero). Bor bo nastopil z ... slednjimi igralci: Milič B... fersin, Vitez, Puntar, ... Stanisa in Antonini. Turnir bo začel ob 10. uri.

NOGOMET

KAIRO, 17. — V medna... ni nogometni tekmi je ma... ska reprezentanca prema... državno moštvo Združene... rabske republike z 2:0 (0:0)...

SMUČANJE

MORZINE, 17. — Ch... Bozon, ki je včeraj v ok... francoskega smučarskega ... venstva zmagal v veleslalo... je danes prišel do državn... naslova tudi v slalomu.

V ženski konkurenci je z... gala Anne Marie Leduc.

* * *

LIENZ, 17. — V avstrijs... prvenstvu v slalomu za ženske je zmagala Traudl Hecher...

Reportaža o mestu, ki je mlado in o ljudeh, ki ga ustvarjajo

Ob Soči nastaja novo mesto. To ni skrivnost. V naši domovini pozorno spremljamo njen razvoj in pozdravljamo njeno hitro rast. Zato nas zanima, kakšna bo, kdaj bo zgrajena in kako bo velika Nova Gorica? V eni sami reportaži o tako veliki stvari, kot je graditev novega mesta ni mogoče veliko povedati. Zato bo teh reportaž več, ki pa bodo vsaka zase zaključena celota. Tako približno bo šla ta stvar: prva reportaža — pomen in povod nastanka in v kako veliko mesto se bo razvila Nova Gorica?; druga reportaža: bo govorila o glavnih urbanističnih načrtih za novo mesto; v tretjem sestavku bomo brali o tem kakšen tip mesta bo Nova Gorica in kak obseg bo zavzela; četrta reportaža: še enkrat vam predstavimo maketo z opisom in razdelitvijo mesta po centrih. Predzadnja reportaža — Povedali bomo, kdaj bo približno novo mesto zgrajeno, kaj je že zgrajeno, kaj še manjka. V zadnjem sestavku pa: izlet po Goriški dolini brez beležnice in kaj smo doživeli tam zanimivega.

VLAK PELJE NA VZHOD, NA SEVER

Vlak pelje na vzhod, vlak pelje na sever. Preko ponosnega Solkanskega mostu drvijo po tiru kolesa, hreščе in ropotajo. Skozi predor pod Kostanjevico hiti železna kača in lokomotiva veselo puha. Vlak pelje na vzhod, vlak pelje na sever...

Precej velika slika leži na mizi. Harmonično razporejene kocke in kubi. Čudovita igračka. Maketa pravimo temu. Podoba Nove Gorice, kakršna bo jutri. Oglejte si jo, to sliko. Takšna bo Nova Gorica! Podoba na mizi in podoba lepote, ki sili skozi šipe v mrzlo sobo... Lepa in jasno zvezdnata noč. Po nebu brze raztrgani kosi oblakov, kot da jih sam vrag z vilami podi. Prihrumela je divja burja in na Prevalu si je privoščila kratek oddih. Potuhnila sta se Skalnica in Škaberjel, zaječal je Sabotin. Skrhane skale, prepite s solzami, jeklom in krvjo, stokajo. Težkih dni spomin. Tudi skalo zaboli... Veter vihra, topol se zamaje, trepetlika se zamaje, zgane se skala, Sabotin pa se ne zamaje. In duh se ne zamaje...

Pridne roke pletejo drobnim otročičkom gnezdo. Ženska z bujnimi prsi pestuje dojenčka. Ne meni se za burjo. Veter pa tuli, hrešči, v nemoči... Vije se dolga cesta čez Prevalo na Trnovo, na Lokve. Tam doli pa se iskri bistra Soča, naša najlepša reka. Pozdravljena Goriška ravan, dolina sončne Gorice. Ali je še kje na svetu tako lepa dolina?! Sonce, zlati žarki in vedro srce! Solkanski most s svojo svetovno slavo; sivi grad na zelenem gričku. Naša knjiga spominov govori... Strassoldo, Coronini, tlačan z žuljavo roko in potnim čelom. Magistrala se blišči v soncu. Nova Gorica nastaja, že živi! — Goriška dolina, ljubka si in draga, ker si lepa!

BRSKANJE PO ZAPRAŠENI MAPI JE VČASIH ZELO ZANIMIVO

Nunc in medias res! Da ostanemo zvesti našemu namenu in naslovu. Kadar človek brska po preteklosti navadno zaide med zaprašene arhive in stare mape. Do takih map imajo posebno zlast tako imenovani knjižni molji. Pridejo pa včasih zaprašene mape prav tudi človeku, ki ni nujno, da mora biti ravno knjižni molj. No sicer pa nas zanima, čemu novo mesto, ali ne bi šlo tudi brez njega? Kakšno bo pravzaprav to mesto: majhno, veliko?

Sedaj pa ne, da bi nam bilo treba ravno brskati po starih arhivih, lahko takoj pojasnimo povod nastanka Nove Gorice. «Cela Stara Gorica je pripadla Italiji. Široko zaledje je ostalo brez svojega centra,» govori počasi in preudarno profesor Nemec, kot da zloguje stavke, zlog za zlogom, «Zgornja Primorska ni mogla ostati brez svojega središča, tega si niti misliti ni bilo mogoče. Prej ali slej mora priti do nadomestila za izgubljeno mesto, to je bilo jasno. Da, vse prav, toda kje? — Logično je, da na goriški ravnini. Ravno tu mora nastati, kajti ravno tu ga potrebujemo!»

«Nekaj časa je bil center v Ajdovščini,» nadaljuje zamišljeno profesor. «Seveda, to je bila pač začasna rešitev. Preveč oddaljeno in tudi nepraktično!»

Tako je bilo odločeno že na prvi seji okrajnega ljudskega odbora za Gorico: «Zgradili bomo novo mesto. Ne bo lahko. Mnogo truda bo treba in dobre volje. Mesto pa mora biti!»

NE VELEMESTO, PAČ PA PRIJETNO SREDIŠČE

«Nova Gorica ne bo postala velemesto. To ni niti potrebno in ne cilj,» pojasnjujejo na Projet - biroju. «Toliko bomo gradili, kolikor bo potrebno.»

Potrebe pa so lahko velike ali pa majhne. Za razvoj kakega mesta pa je potrebno nekaj, čemur pravimo objektivni pogoji. Velika mesta nastanejo ponavadi tam, kjer so ugodni pogoji za razvoj industrije; velika prometna križišča važnih poti, n. pr. Ljubljana; važni činitelji so še turizem, mesto kot kulturno-znanstveni in politični center, velike luke itd. Kjer so bili podani taki in podobni pogoji, so se razvila mesta in velemesta. Res je, da smo ljudje že po prirodi nekako nagnjeni, da se tiščimo skupaj. Da se malo bolj galantno izrazimo: družabna bitja smo! Zgolj iz želje po skupnem življenju pa kljub temu ne nastajajo Manhattani, če ne pripomorejo k temu še druge stvari. Na primer take, ki smo o njih midogrede že govorili.

S Prevala se odpira veličasten pogled na goriško ravnino

Nova Gorica torej ne bo postala veliko mesto. «Ne bo se razvijala kot industrijski center, pač pa bo postala kulturno-upravno središče Goriške in severne Primorske. Zaradi svojega lepega križišča prometnih poti pa bo imela lepe možnosti, da postane tudi pomemben komercialni center. Seveda tudi politični center.»

«Ni nujno, da ima kako mesto ravno industrijo kot predpogoj za razvoj,» pove arh. Kraiger. «Pomembno je lahko tudi kot prometno križišče! Takšno križišče pa tu imamo: goriška ravnina predstavlja križišče Vipavske doline Soške doline in Kraške planote. Pa hribi! Banjška planota, Trnovska planota! Stara Gorica je nastala iz podobnih razlogov.»

«Veste, pa podnebje, to čudovito podnebje!» Seveda! Saj je bila Stara Gorica včasih neke vrste letovišče. Mesto penzionistov so ji tudi rekli. Za razvoj novega mesta pa je posebnega pomena tudi gospodarstvo, ki se tudi lepo dviga.

Ko so razmišljali o lokaciji za gradnjo Nove Gorice, se je vilo treba zediniti, kje naj se zida novo mesto, ali v Šempetru, ali na mestu, kjer nastaja sedaj. Končen sklep: Šempeter naj ostane v glavnem tak kot je, to pa zaradi obdelovalnega polja, ki je v Šempetru bolj plodno in dragoceno kot v Novi Gorici.

Za zazidalno površino se je torej uporabilo polje, ki je manj rodovitno. Obrobljajo za Solkan na severu, na jugu Kostanjevica, po... zahodu železniška p... na vzhodni strani pa je ... treseni Kromberk. Na ... polju je bilo tudi on... bivše opekarne — «Fr... — in opuščeno goriško kopališče. Polja je sedaj malo več zelenega. V... število stavb raznih ... stoji tam, novo mesto ... dolgo diha, vedno bolj dobiva svojo pravo p... bo.

ALBIN HUM...

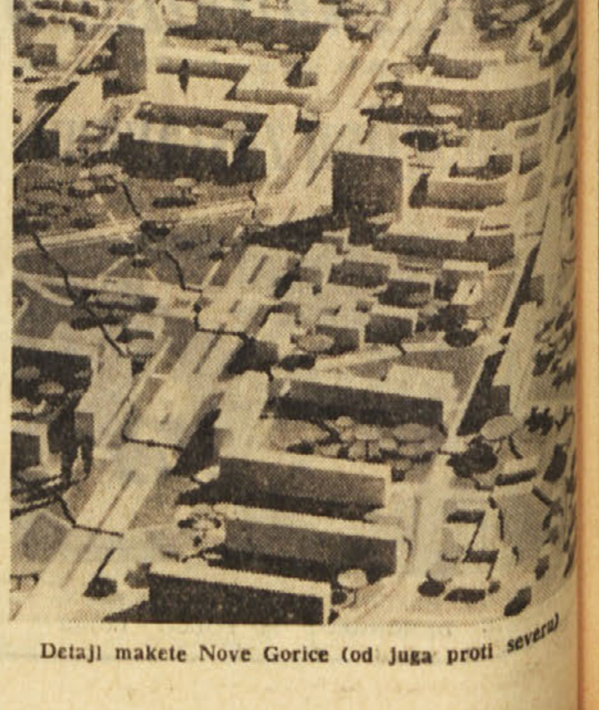

Detajl makete Nove Gorice (od juga proti severu)